Oskar Fredrik Andersson

Hälleforsnäs, L. Mellösa

Oskar Fredrik Andersson är född 1871 vid Hälleforsnäs bruk. På nionde året, då en äldre broder, Karl Andersson, började spela för en klockare Hörgren, tog även Oskar till fiolen och i smyg tillägnade han sig en del av den undervisning som brodern erhöll. Med tiden blev han en eftertraktad bröllopsspelman och han säger sig ha spelat på flera hundra bröllop i kringliggande socknar. Mest spelade han tillsammans med Konrad Hellqvist, numera bosatt i Finspång - se Svenska Låtar, Östergötland, h. I. - och Lars Erik Ersson från Hällefors, död sedan länge.

Andersson är notkunnig och har lärt konsten av en flöjtist, Herman Lundborg, vilken en tid var anställd vid Hälleforsnäs bruk.

200 Vals

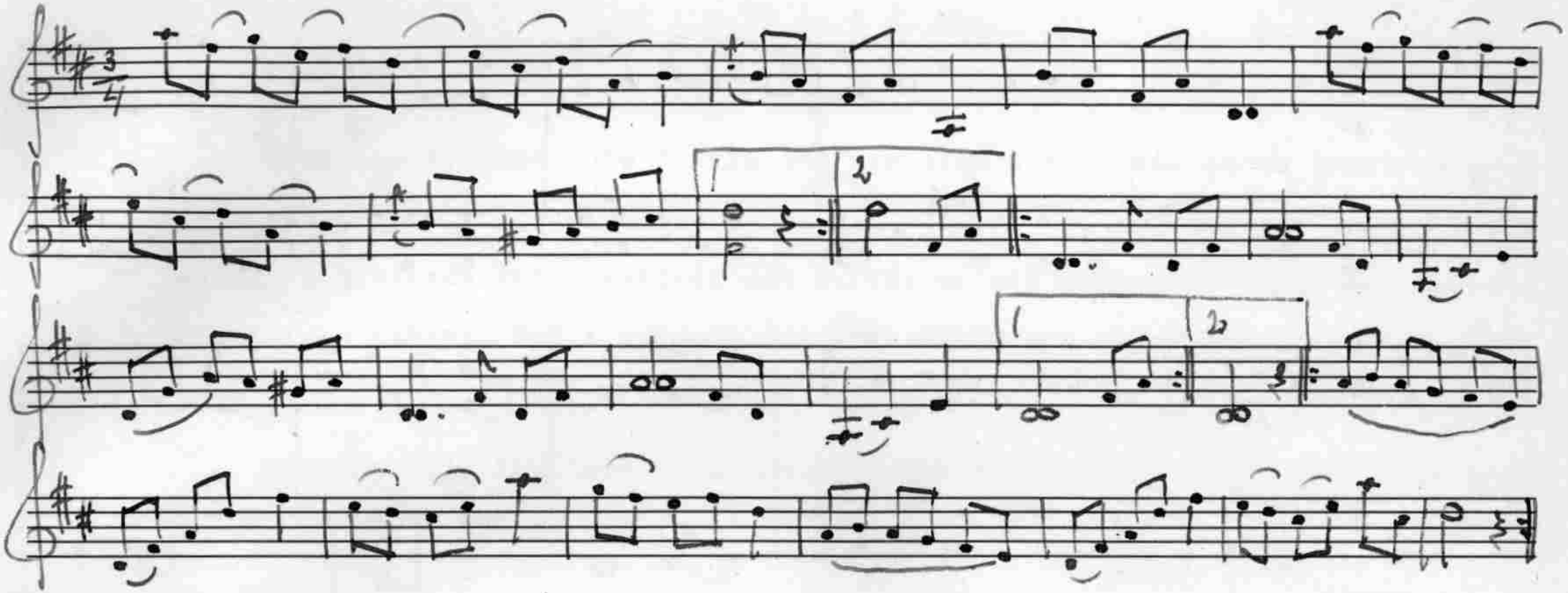

Efter klockaren Hörgren. Denne var från Norrköping.

201 Vals

efter Lars Erik Eriksson

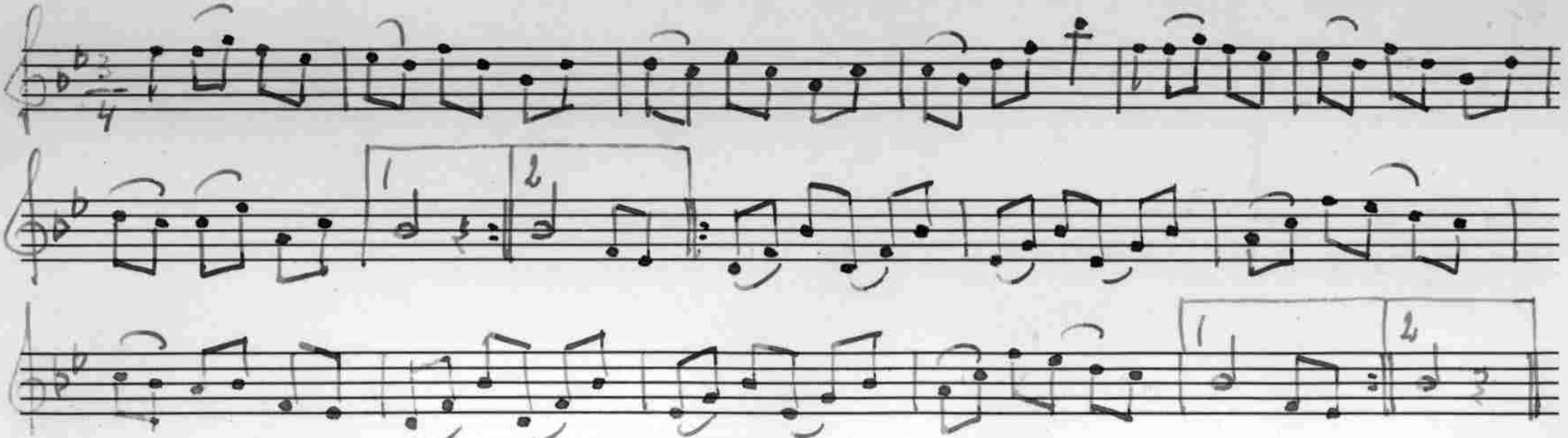

202 Polska

after Lars Erik Ersson

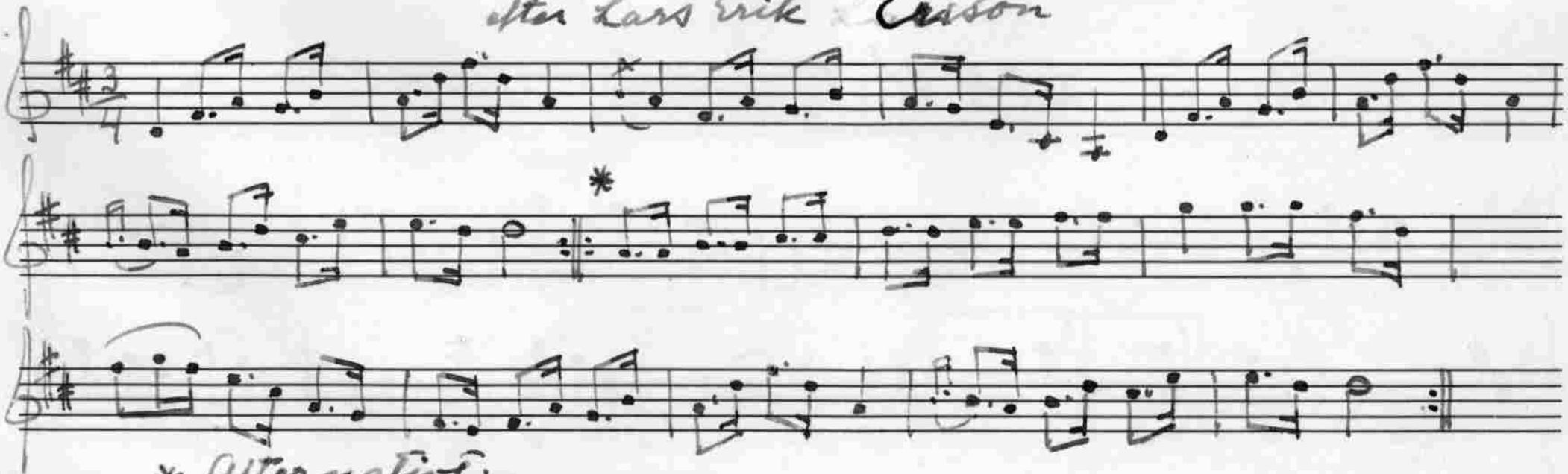

* Alternativ:

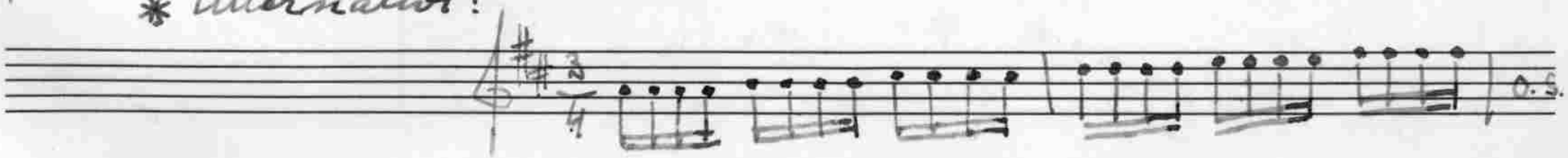

203 Polska

I

II

Andersson kom ännu ihåg andra stämman till polskan sådan den brukade utföras då han var tillsammans med andra spelmän.

Melodien är en variant av en känd polska. Jfr Svenska Låtar, Värmland n:r 321.

204 Vals

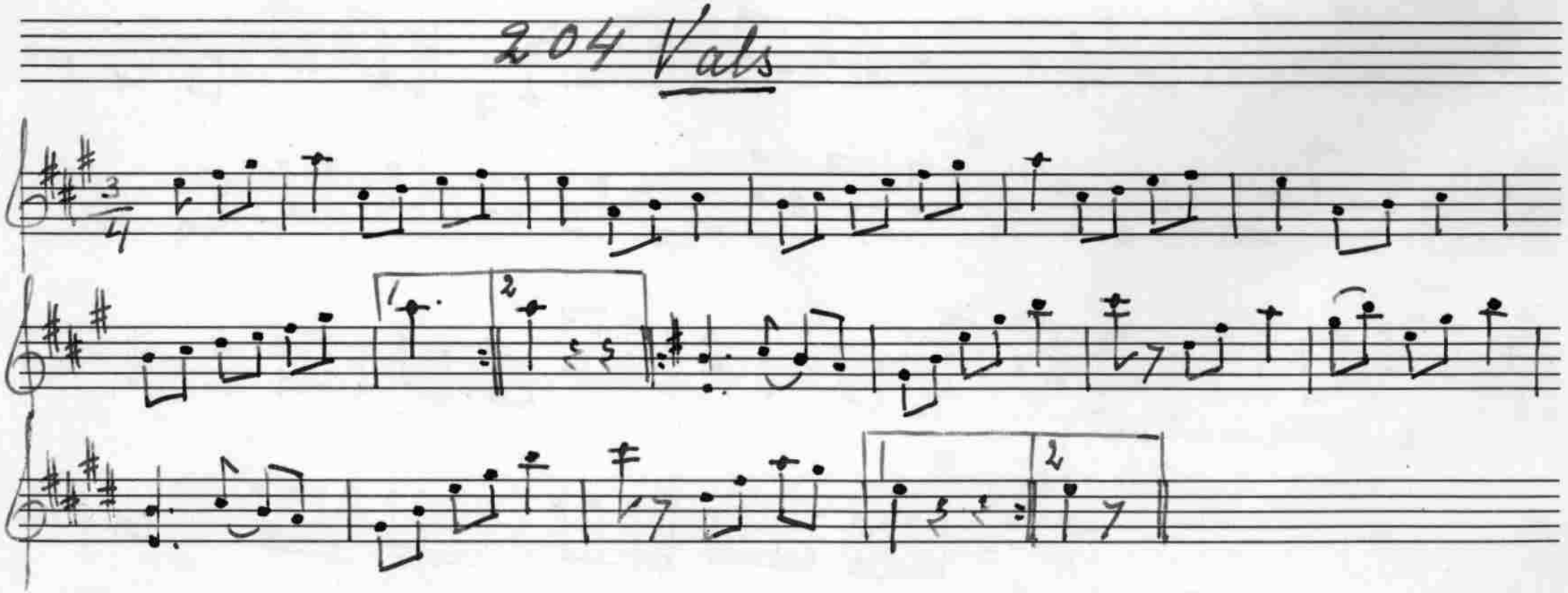

Karl Erik Eriksson

Hälleforsnäs, L. Mellösa.

Eriksson är född 1856 i Ärla och har sina låtar från denna trakt. Han började spela fiol i tjugoårsåldern, då han stiftade bekantskap med tvenne spelmän där, byggmästaren Per Lundstedt och snickaren vid Tummelsta gård, Per Persson, gemenligen kallad 'Per i gatan', död 1894. Från dem lärde han en del av sina melodier.

Omkring 1930 flyttade Eriksson till Hälleforsnäs där han sedan dess varit bosatt.

205 Polska

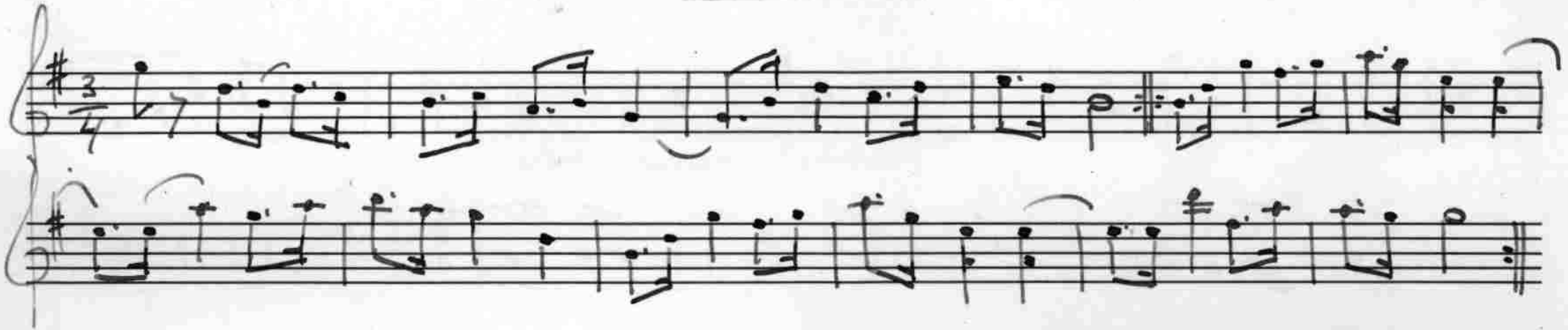

206 Vals

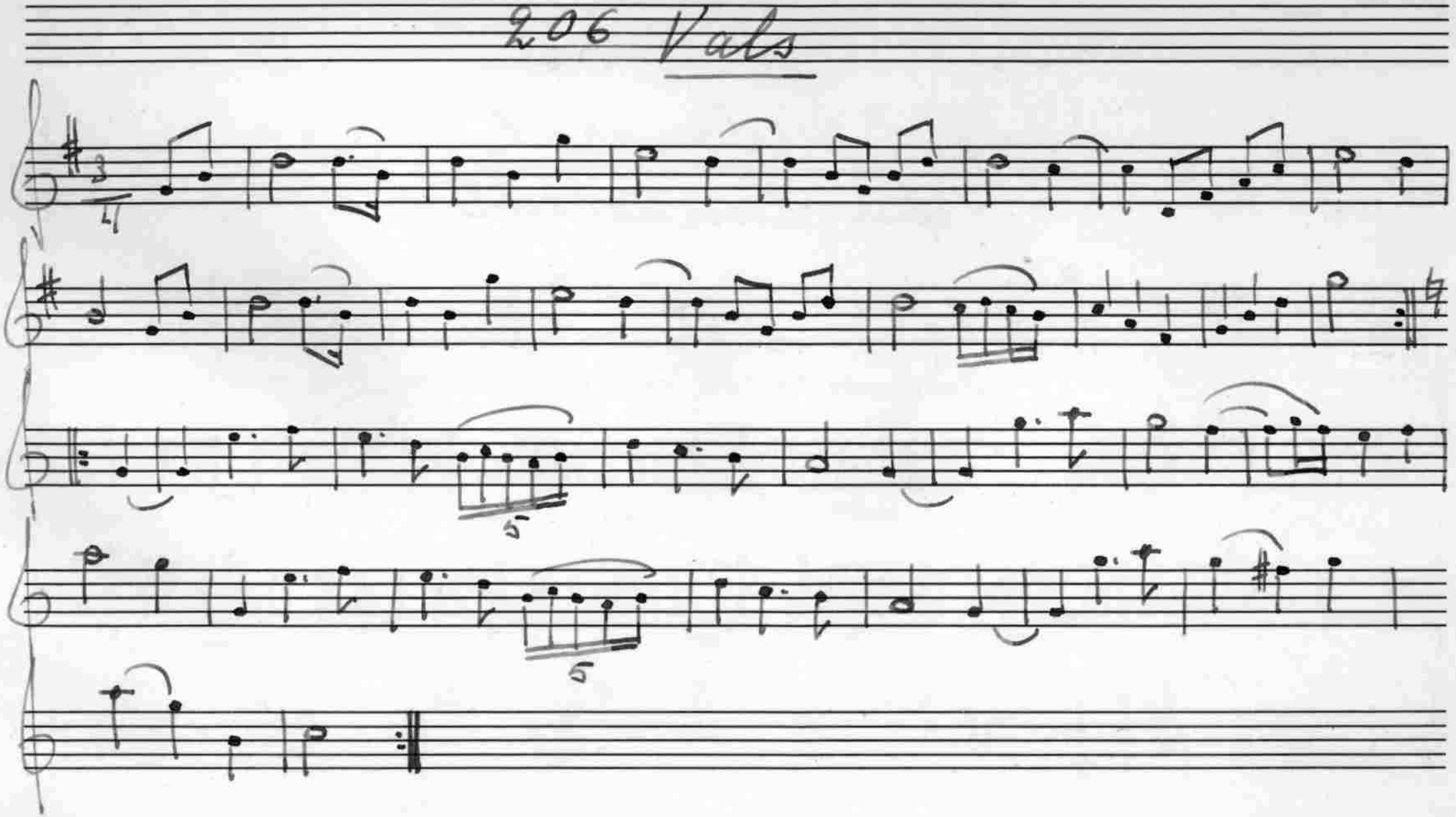

207 Vals

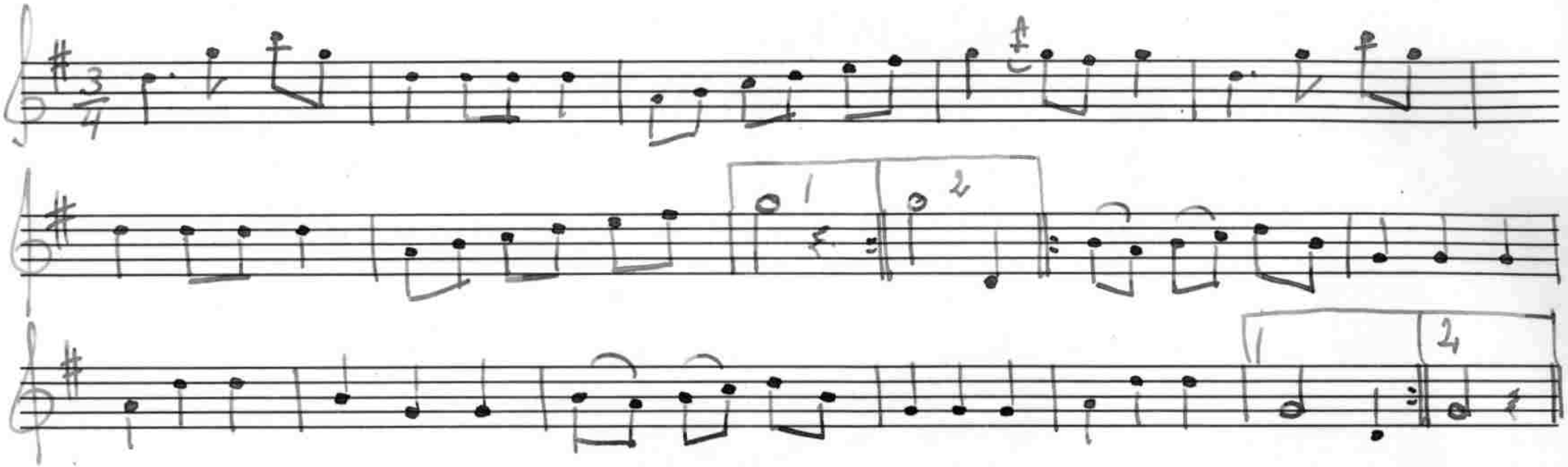

208 Brudmarsch

after Per Lundstedt

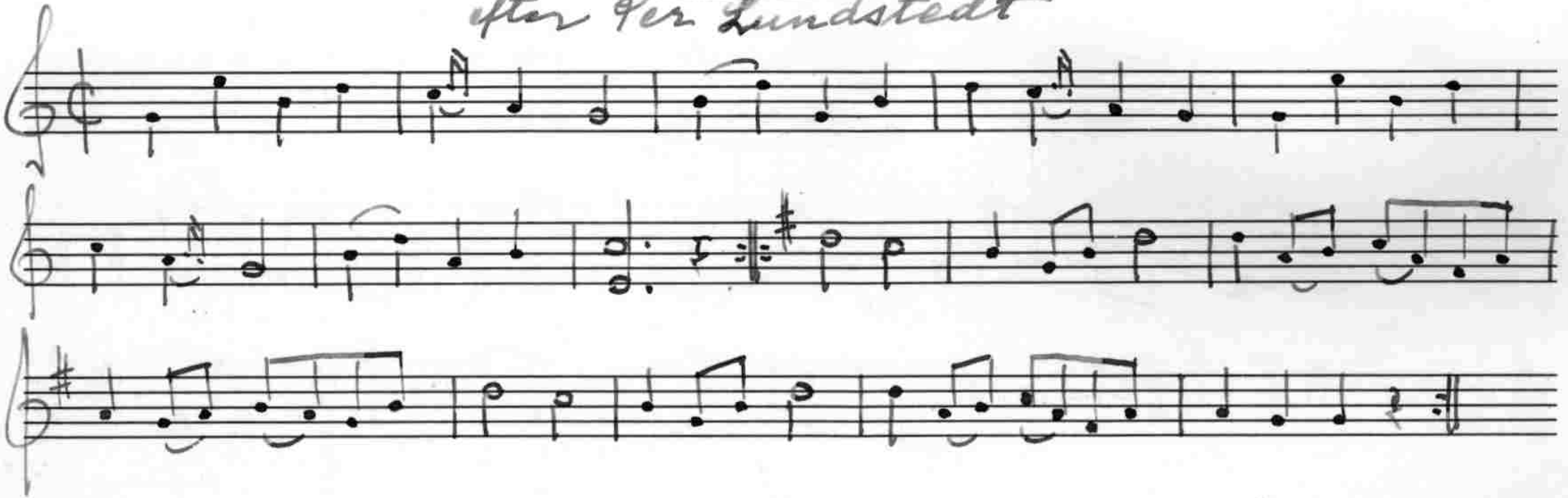

209 Brudmarsch

efter Lundstedt

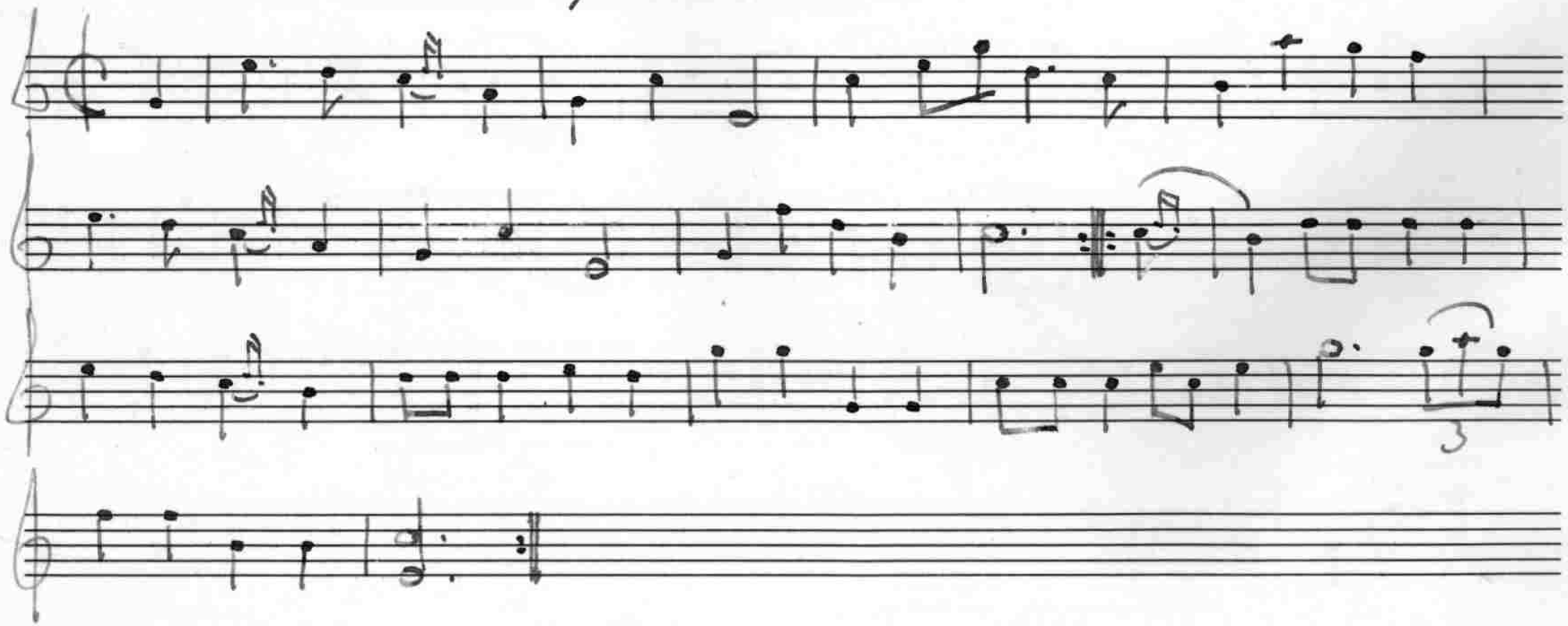

210 Polska

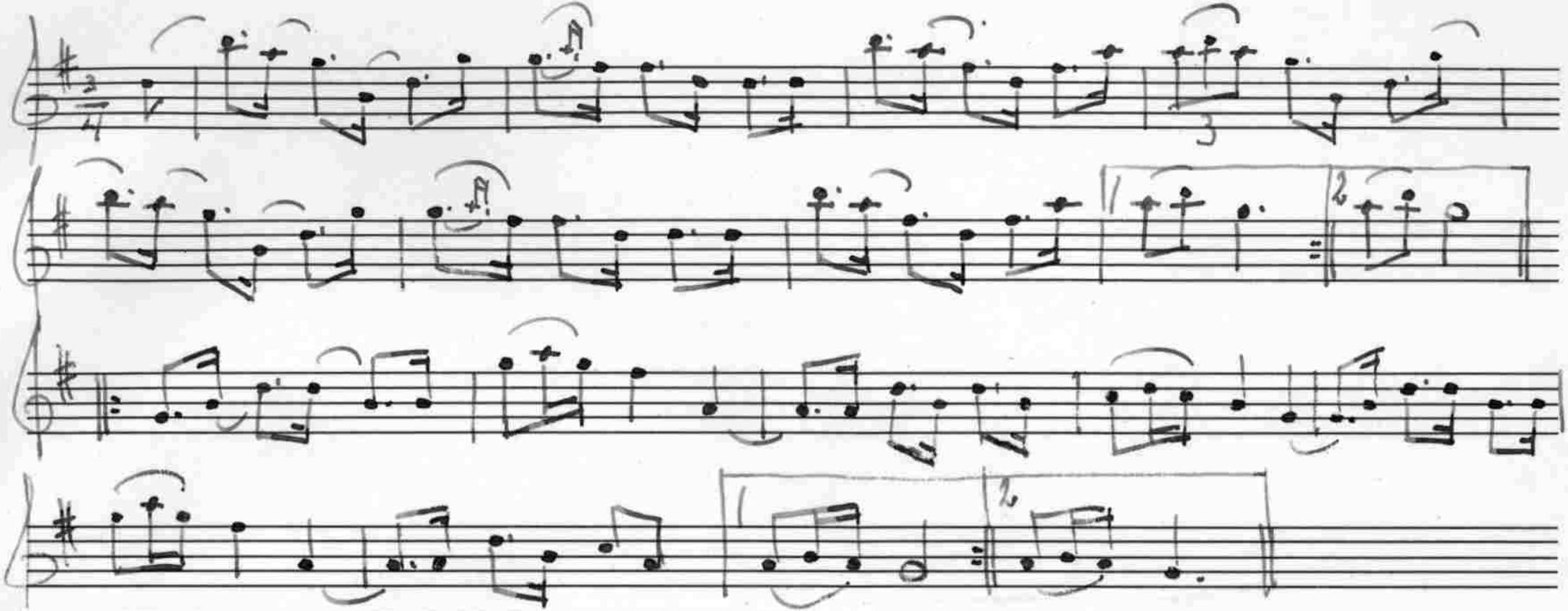

Eriksson trodde att han själv gjort polskan.

211 Vals
efter Lundstedt

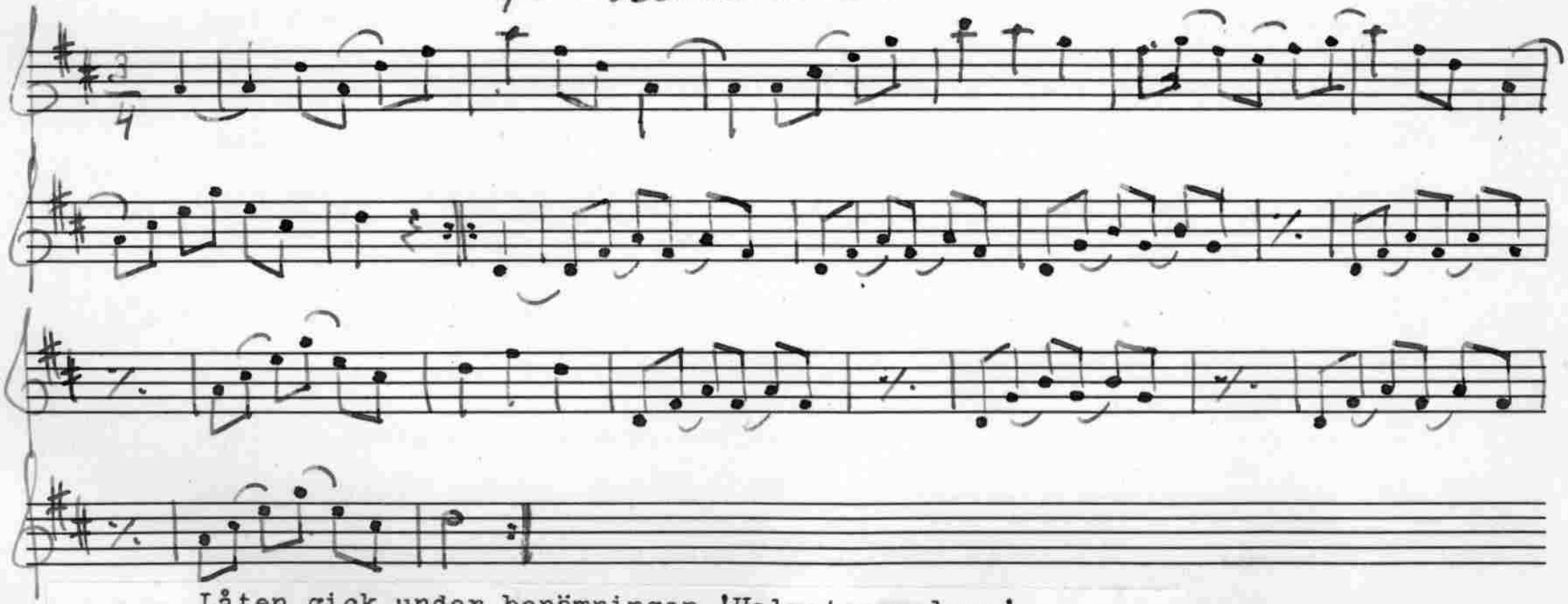

Låten gick under benämningen 'Halvstopsvalsen'.

2/2 Vals

efter Per i Gatan

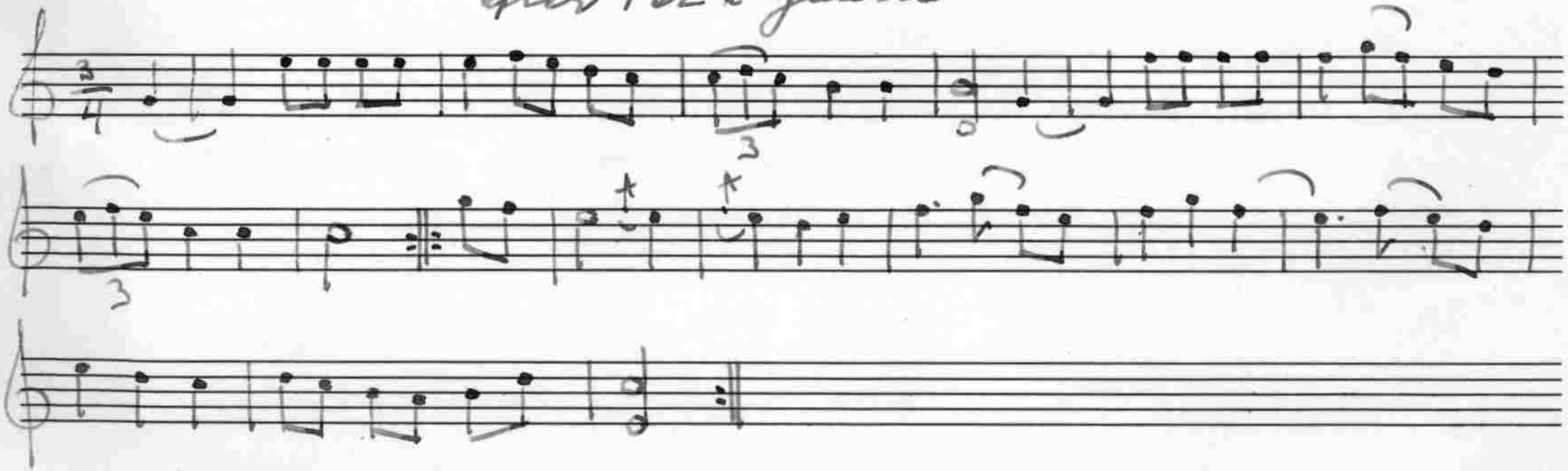

Karl Gustaf Andersson

Husby, Aspö

Karl Gustaf Andersson i Husby, Aspö socken, föddes 1883 i Furinge församling, Stockholms län. Då han var femton år började han spela fiol för Anders Jansson i Valla, Ytter- Selö. Denne, som var lantbrukare, kyrkvärd och skicklig fiolspelman, hade i sin ordning lärt av Karl Olsson från Tuna, Ytter-Selö, vilken jämte klockaren och organisten Björkström i Över-Selö – död för femtio år sedan och jämnårig med Karl Olsson – samt klockaren Lundin i Ytter-Selö anlitades i "halva Sörmland och Uppland" på bröllop och danser.

Andersson är notkunnig – han har lärt noterna av organisten och musikdirektören Lagerström i Toresund – och har en stor och omväxlande repertoar, huvudsakligen härstammande från Jansson och Björkström. Han har mest spelat tillsammans med Hilmer Edlund och Axel Eriksson i Ytter Selö. Enligt Andersson spelade Jansson mest i korstonarter; c- och g-dur, varemot Björkström gärna rörde sig i b-tonarterna.

Några av Janssons melodier ha upptecknats år 1898 av K.P.Leffler och publicerats i Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria.

213 Polska

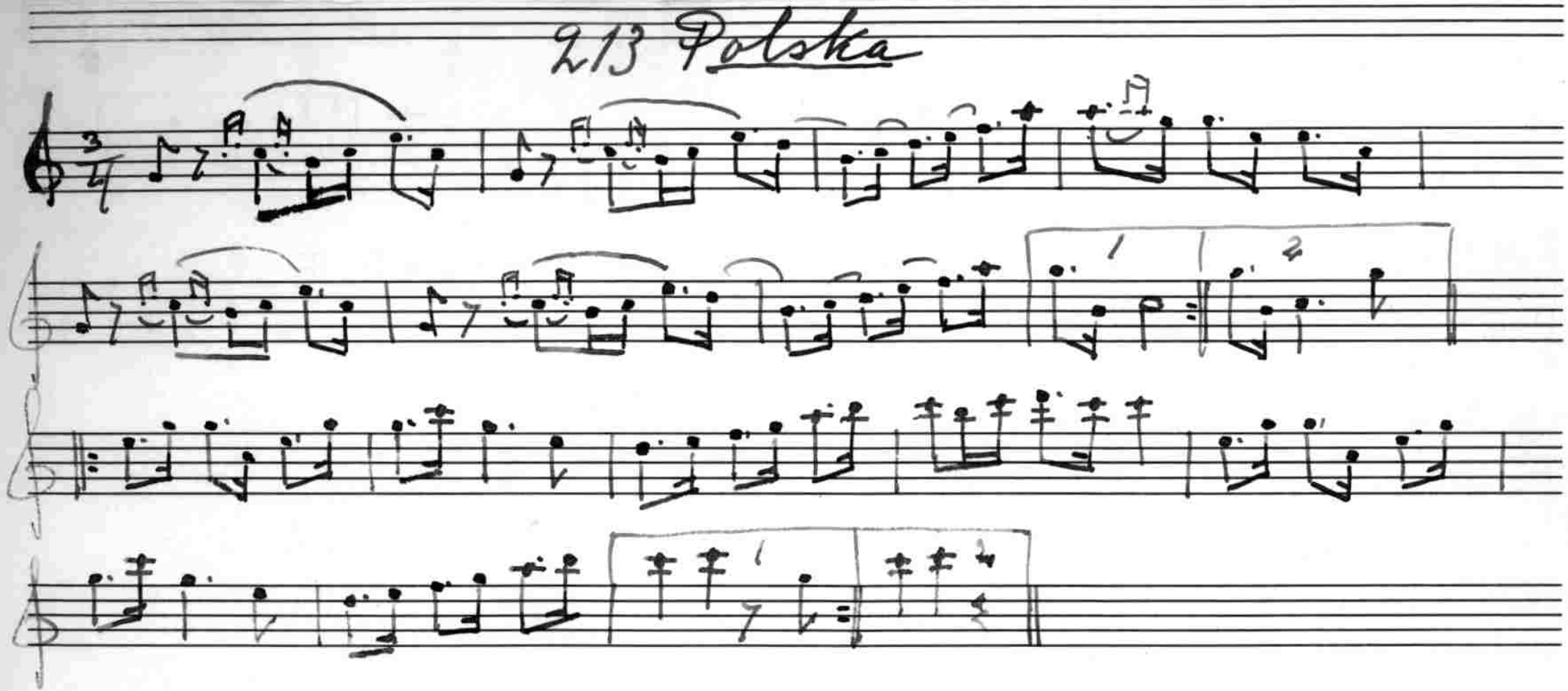

Andersson har polskan från Anders Jansson från Selaö. Denne dog omkring 1934.

214 Polska
efter Anders Jansson

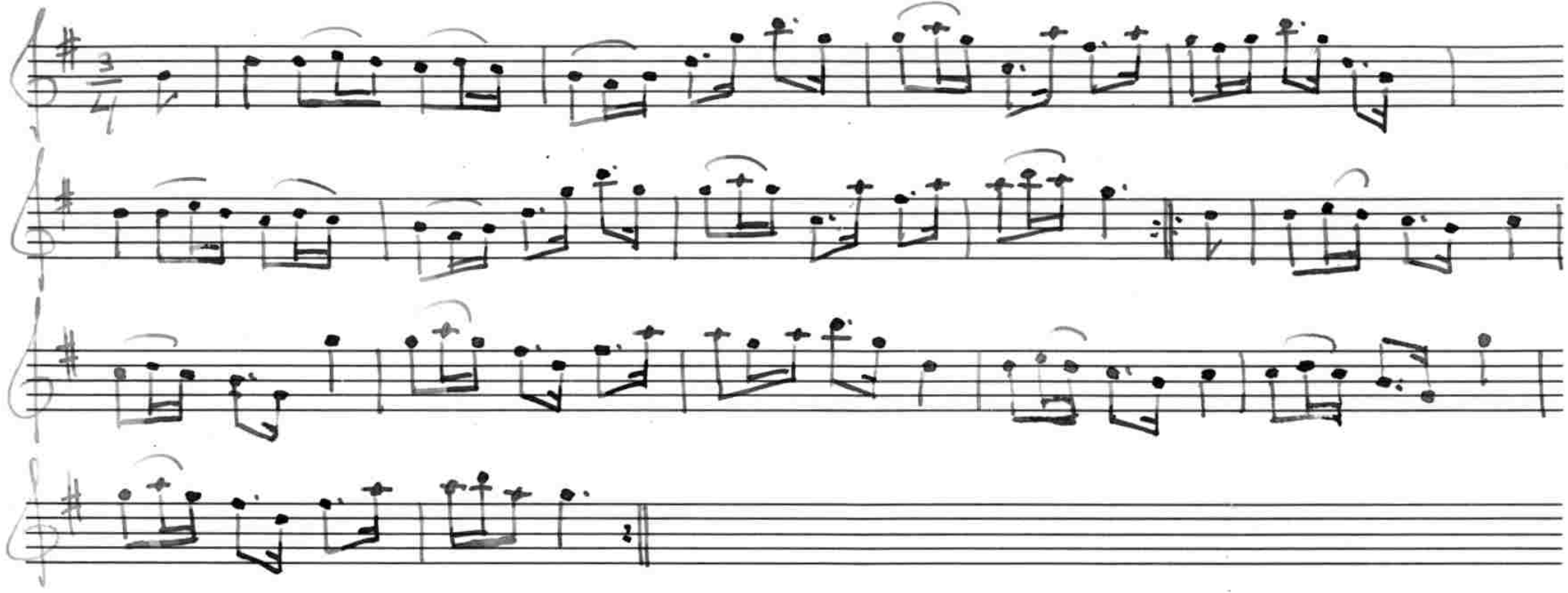

215 Marsch

after Jansson.

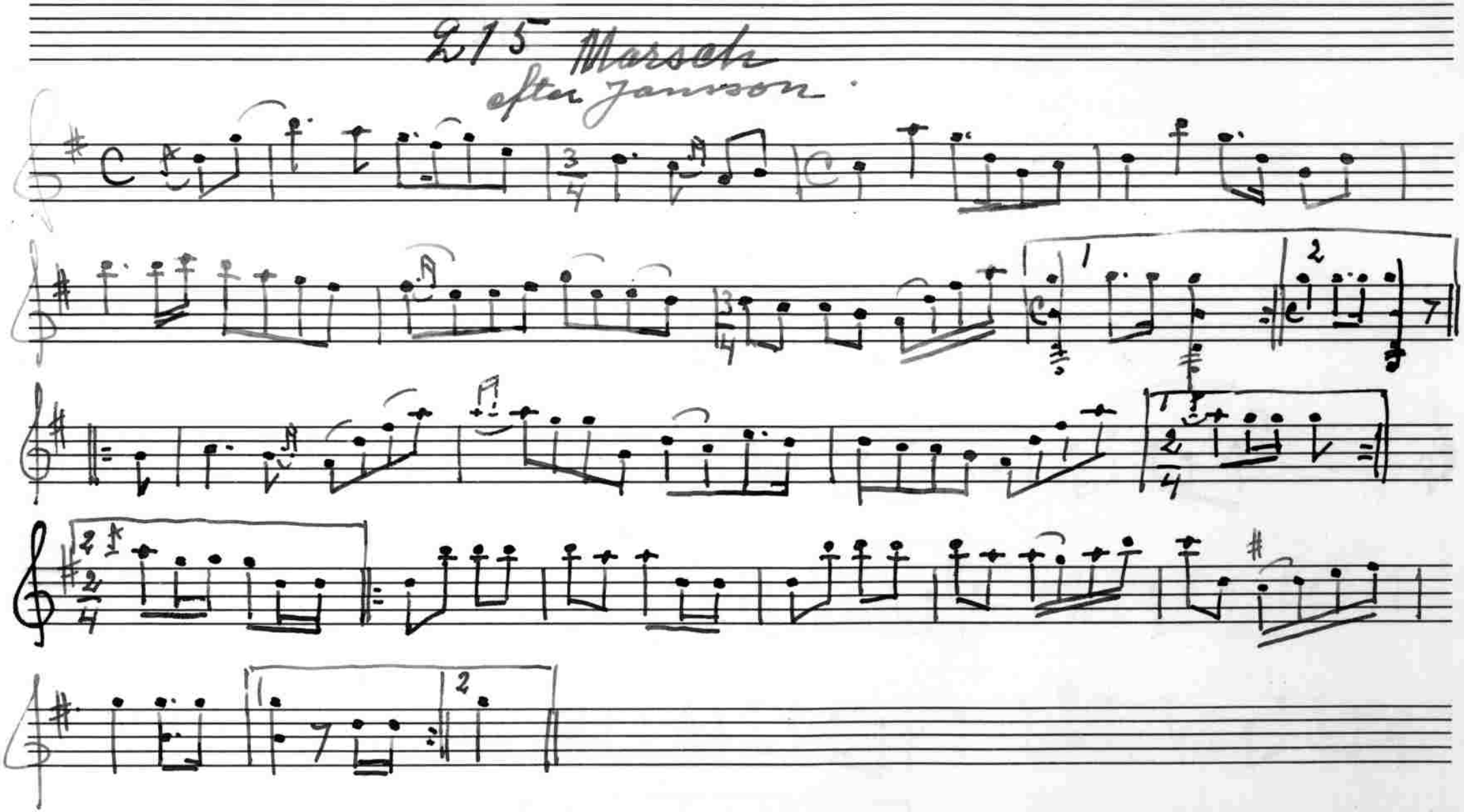

216 Vals

after Jansson

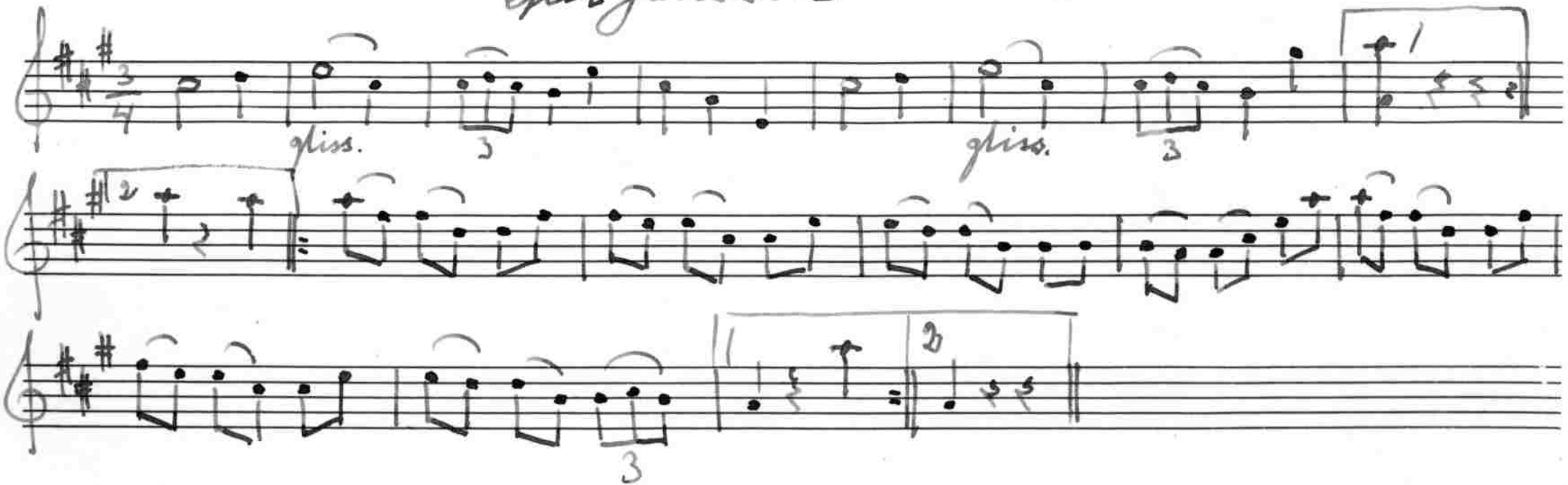

217 Vals

after Jansson

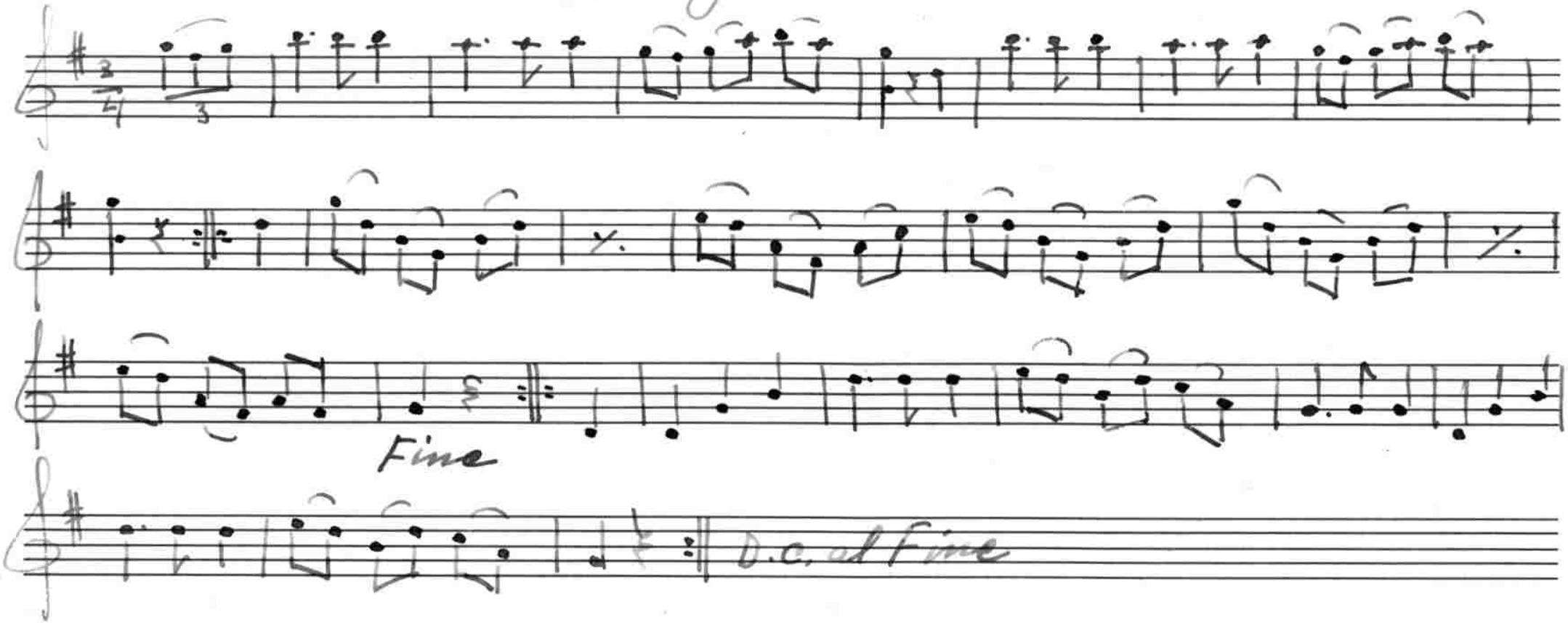

218 Polska

after Jansson

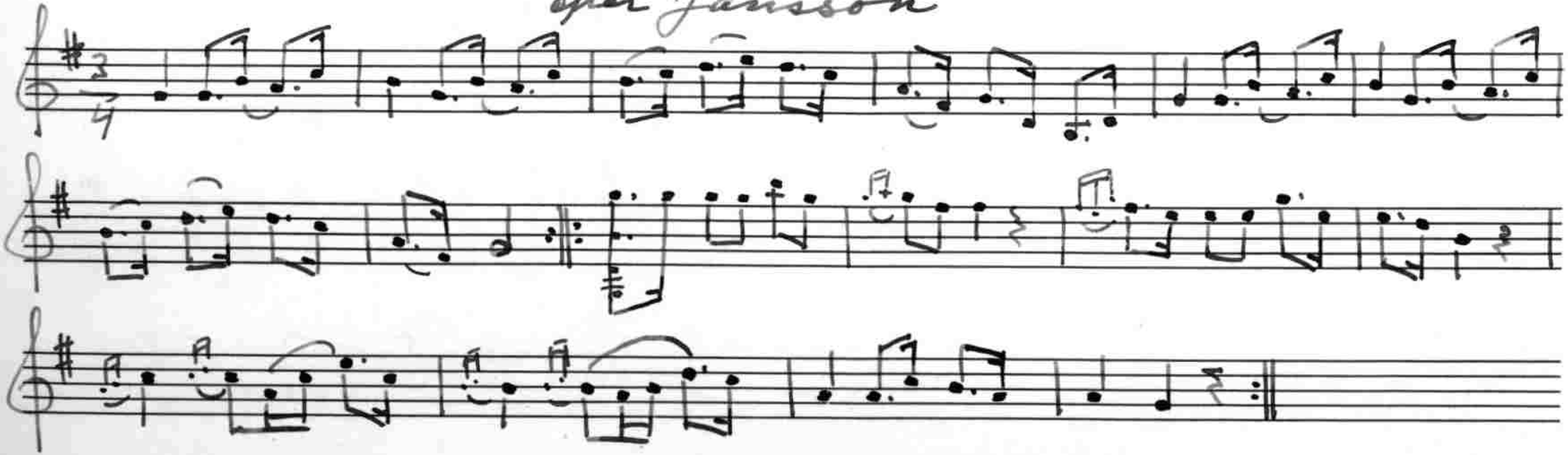

219 Polska
efter Jansson

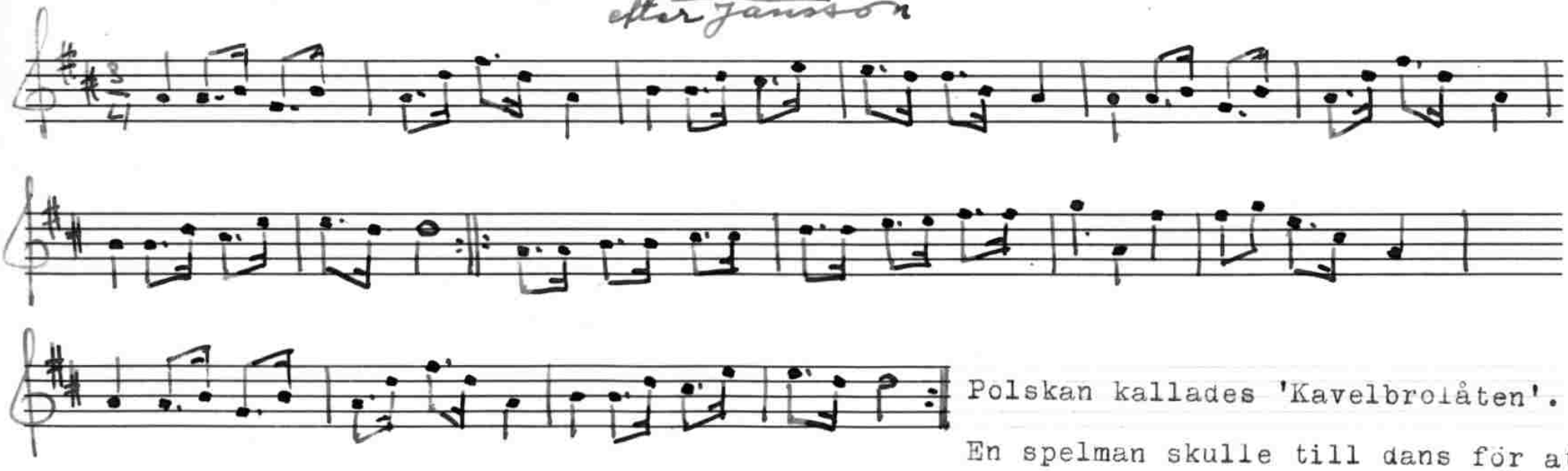

Polskan kallades 'Kavelbroiåten'. En spelman skulle till dans för att spela. På vägen blev han upphunnen av en skjuts och bjöds att åka. Till tack gjorde han en polska som han spelade upp. Då han höll på med andra reprisen passerade man en bro. Av skakningen kom fortsättningen att låta så:

o.s.v.

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 36. Se även n:r202.

220 Polska

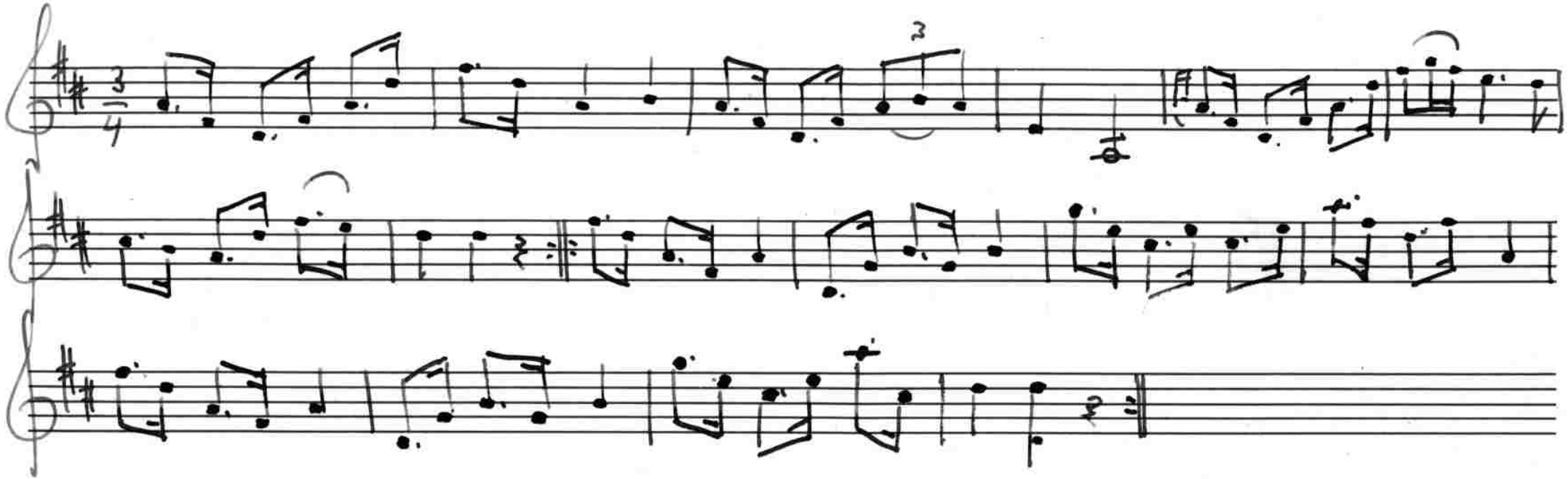

Efter en storspelman från Länna som hette Henrik Jansson.

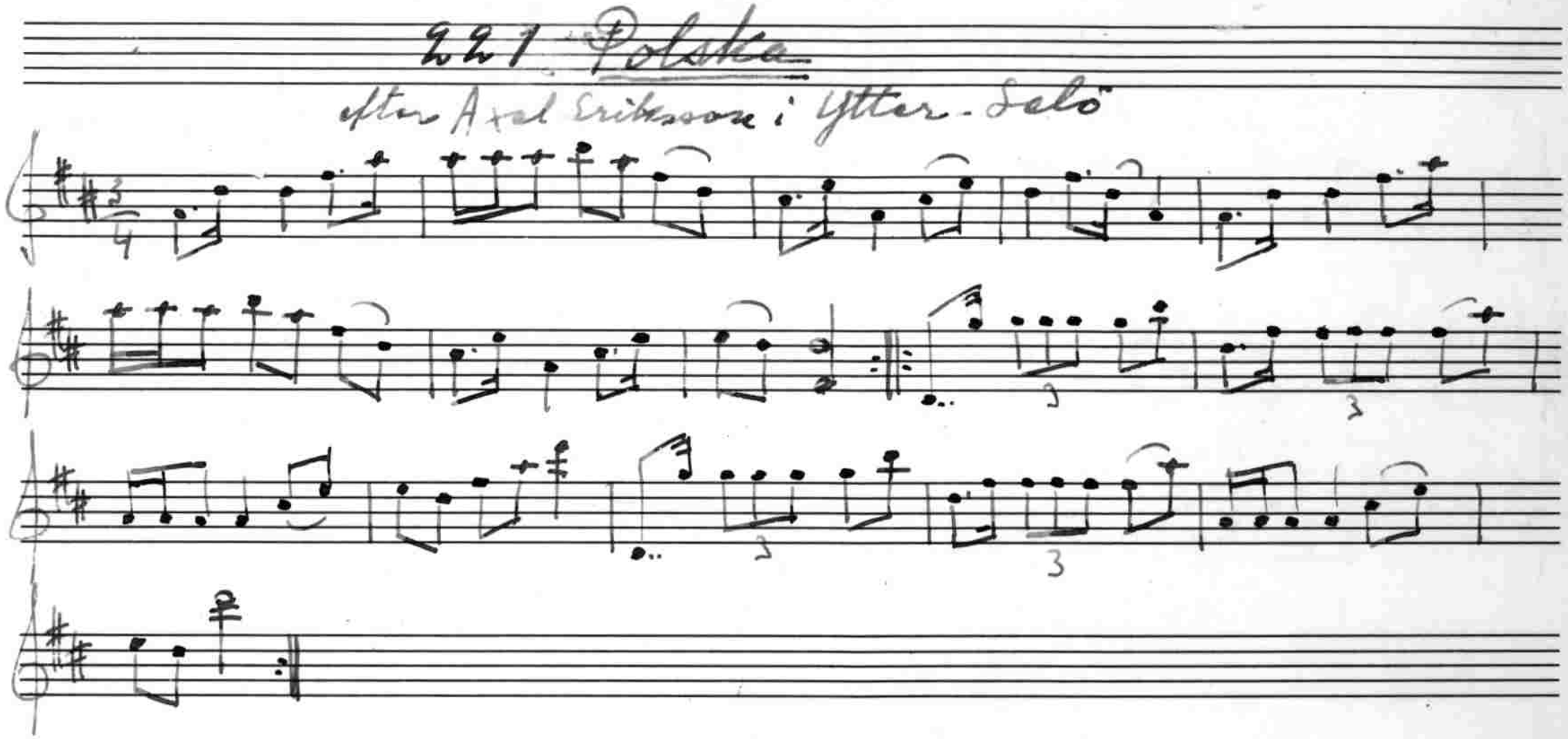
991 Polska
efter Axel Eriksson i Ytter-Selö

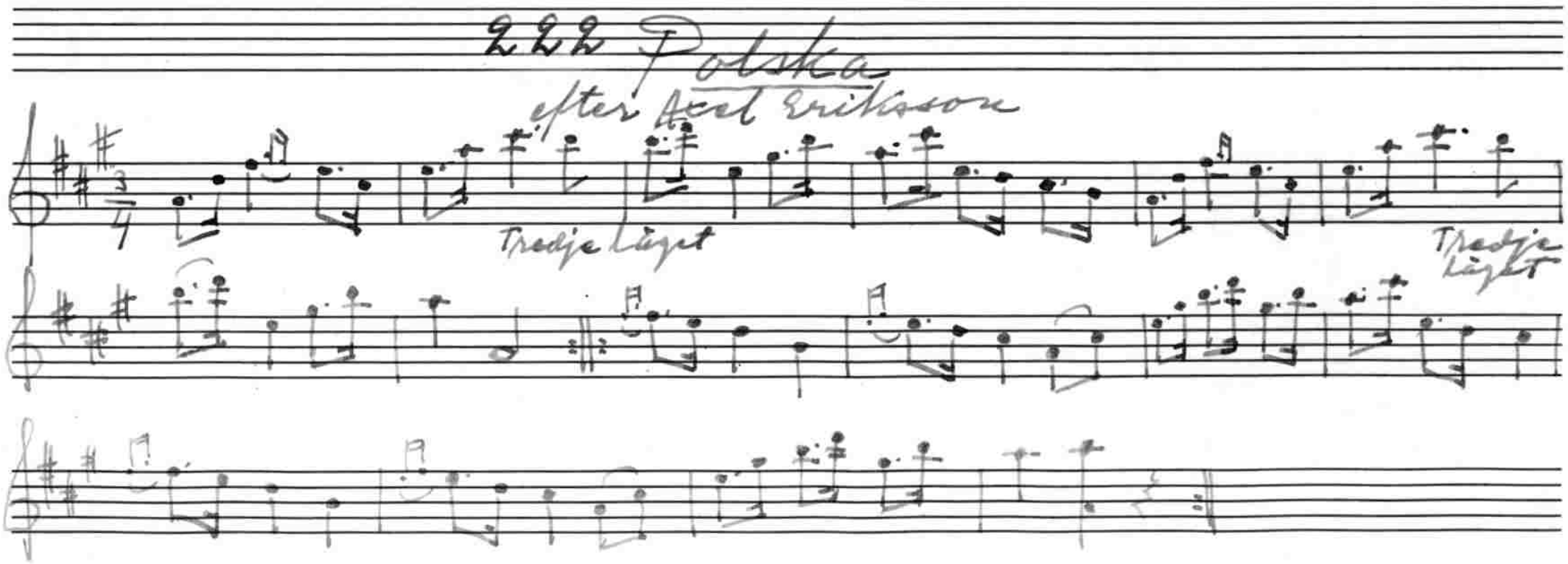

Eriksson hade polskan efter en byggmästare Vahlström i Mariefred.

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 59, första reprisen.

223 Polska

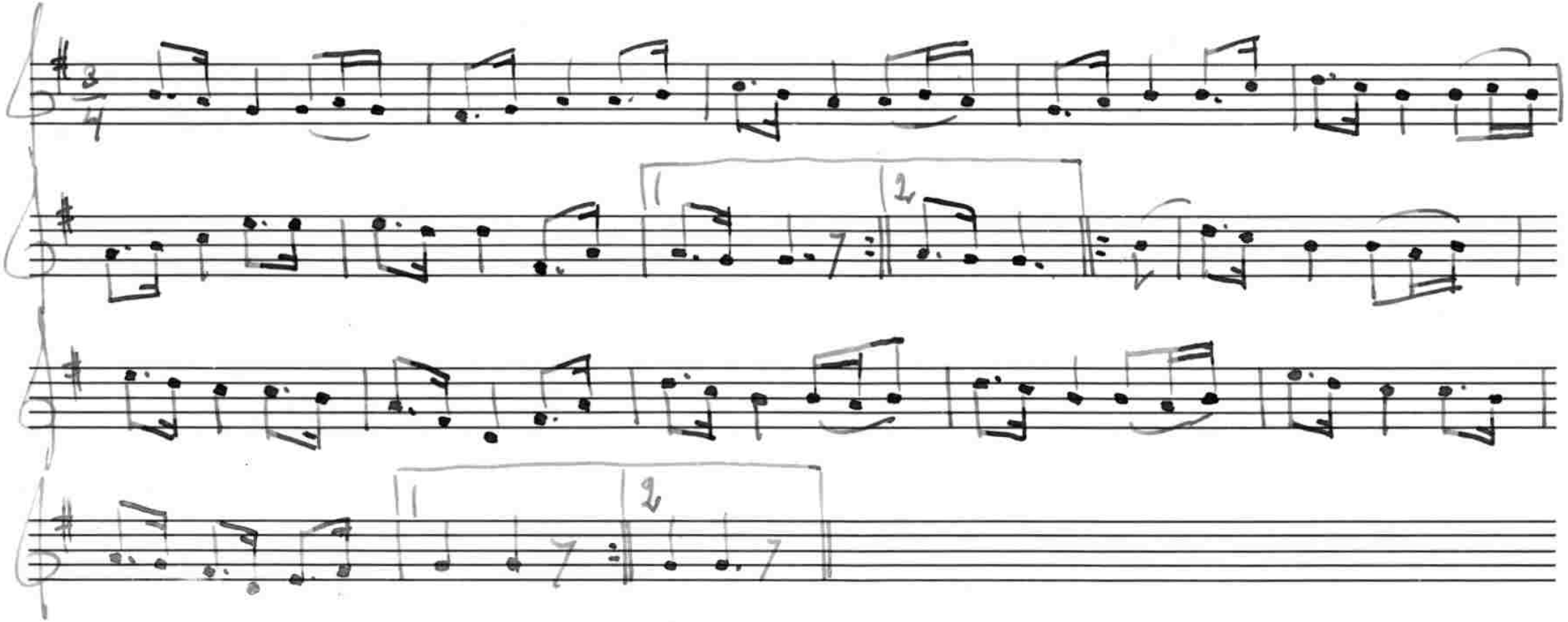

Polskan var efter en spelman Fredlund i Över- Selö, vilken lärt den av klockare Björkström.

224 Polska

efter Fredlund

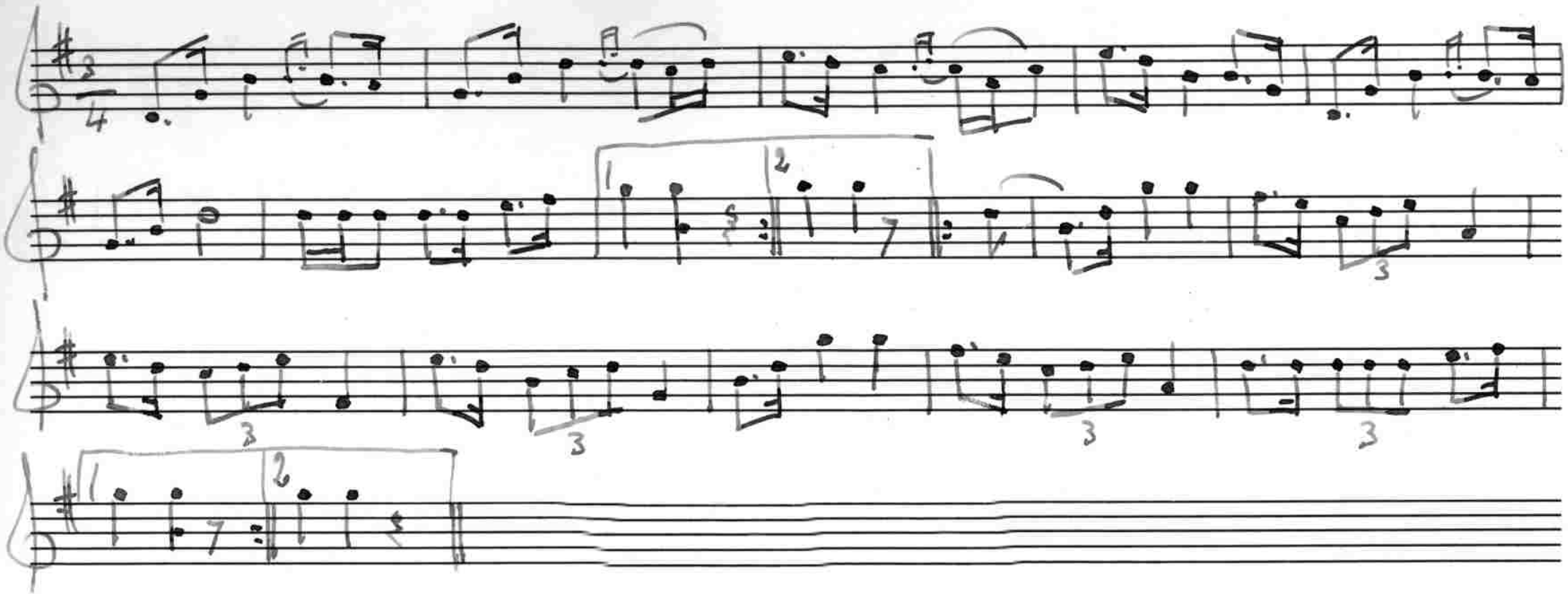

225 Polska

efter Vahlström

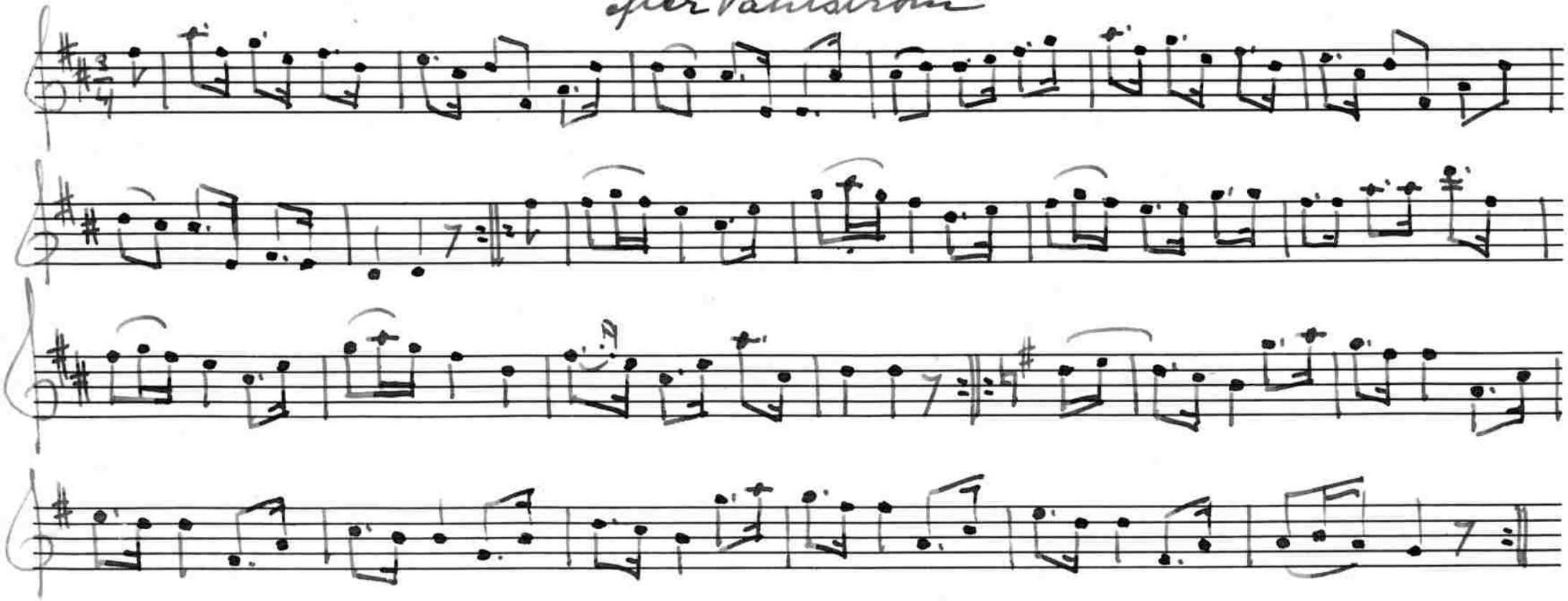

226 Polska

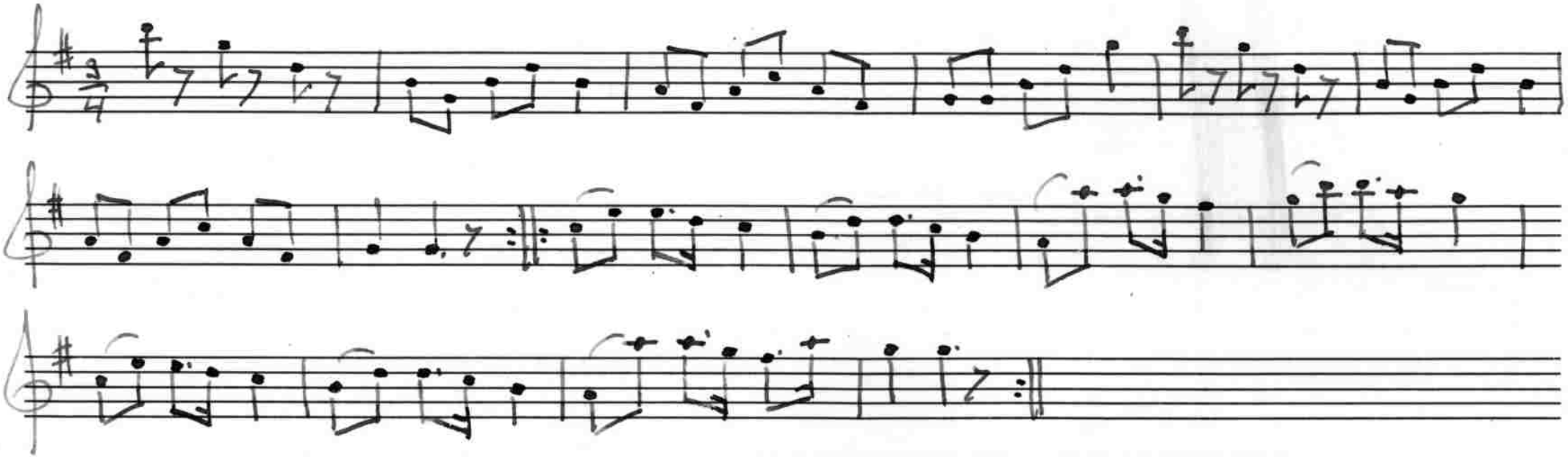

En spelman i Toresund vid namn Bernhard Eriksson spelade polskan.

227 Polska

After Bernhard Eriksson

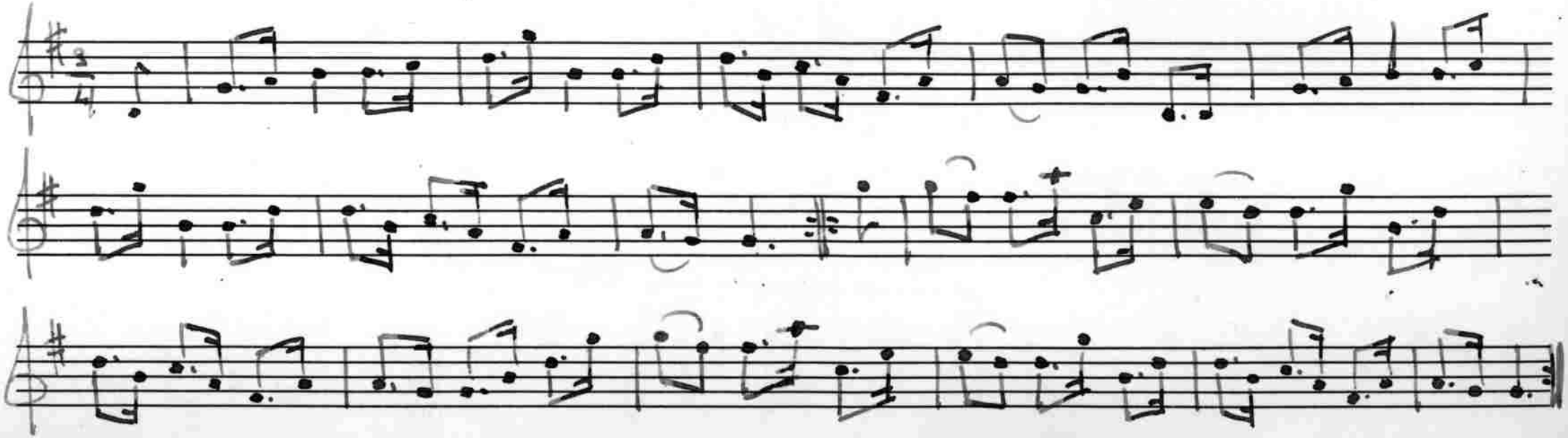

228 Vals

efter And. Jansson

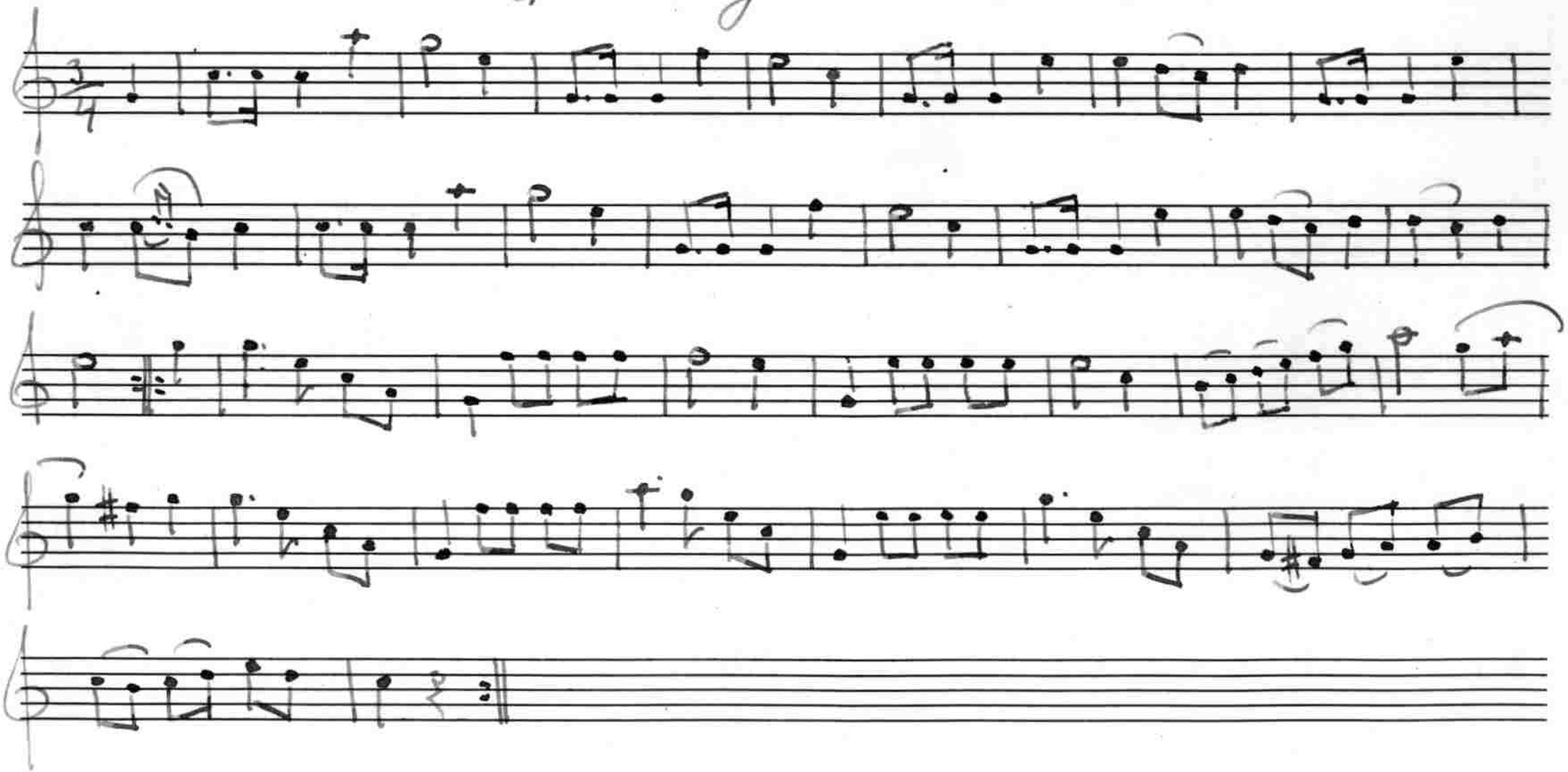

229 Vals

efter And. Jansson

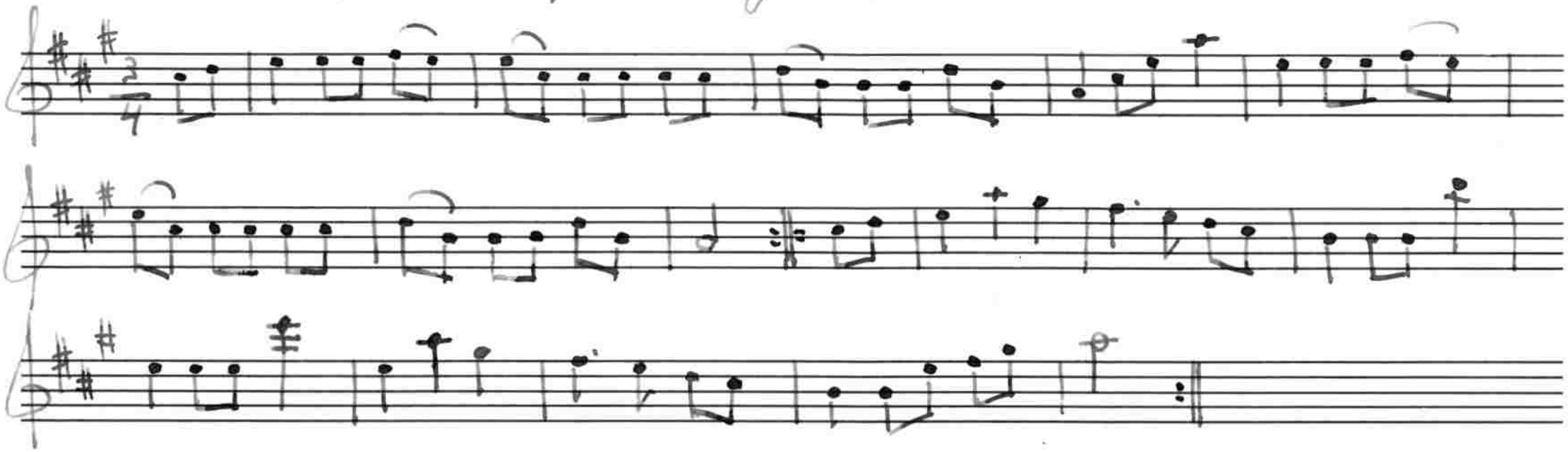

230 Vals

after And. Jansson

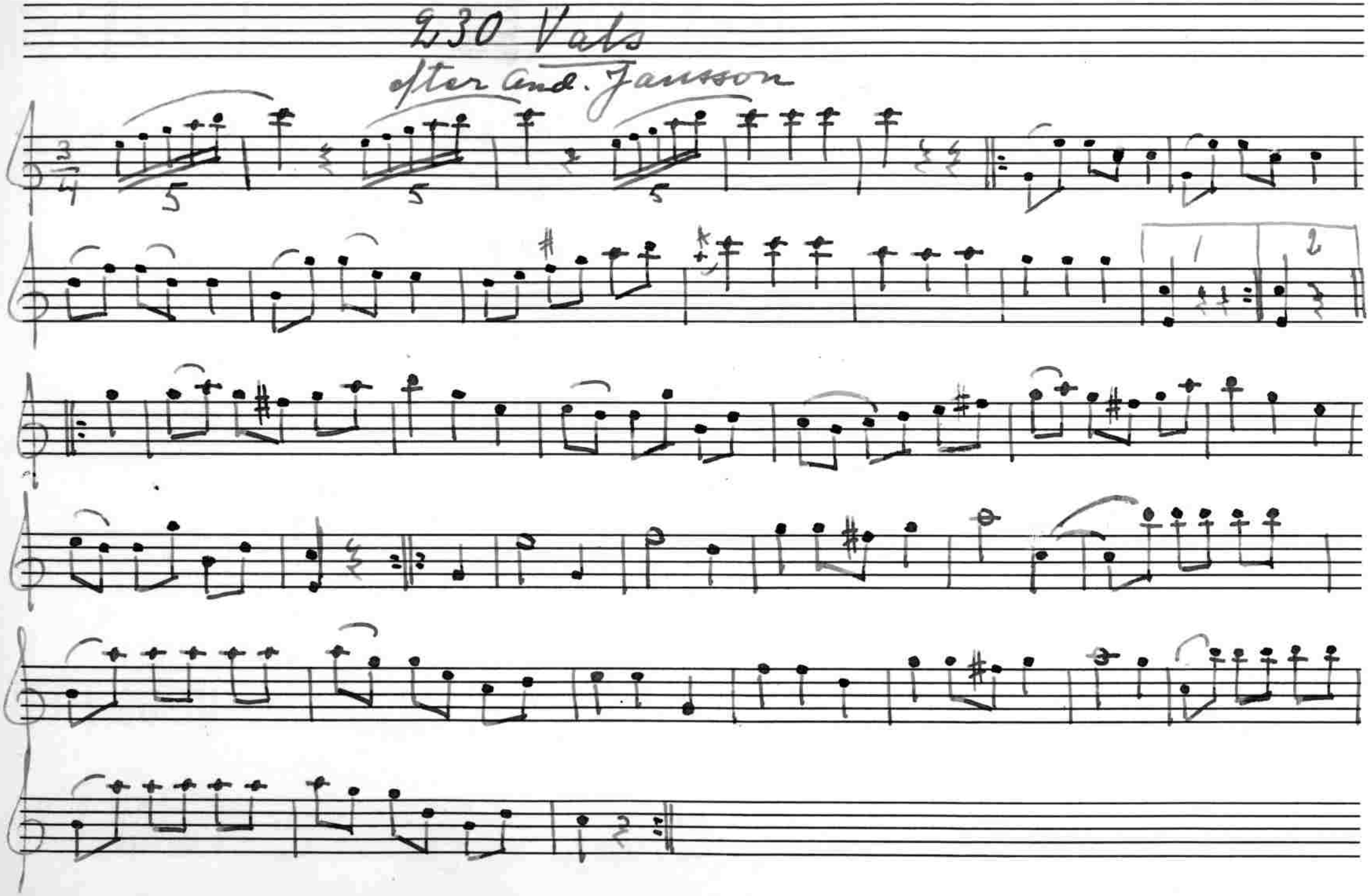

231 Polska

efter Lind. Jansson

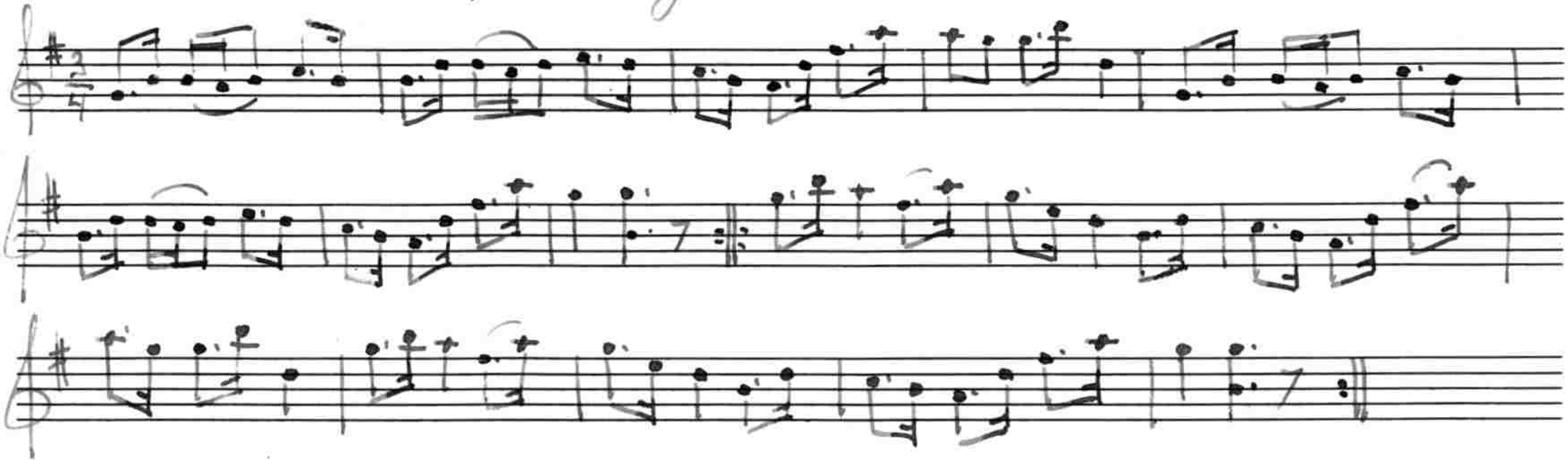

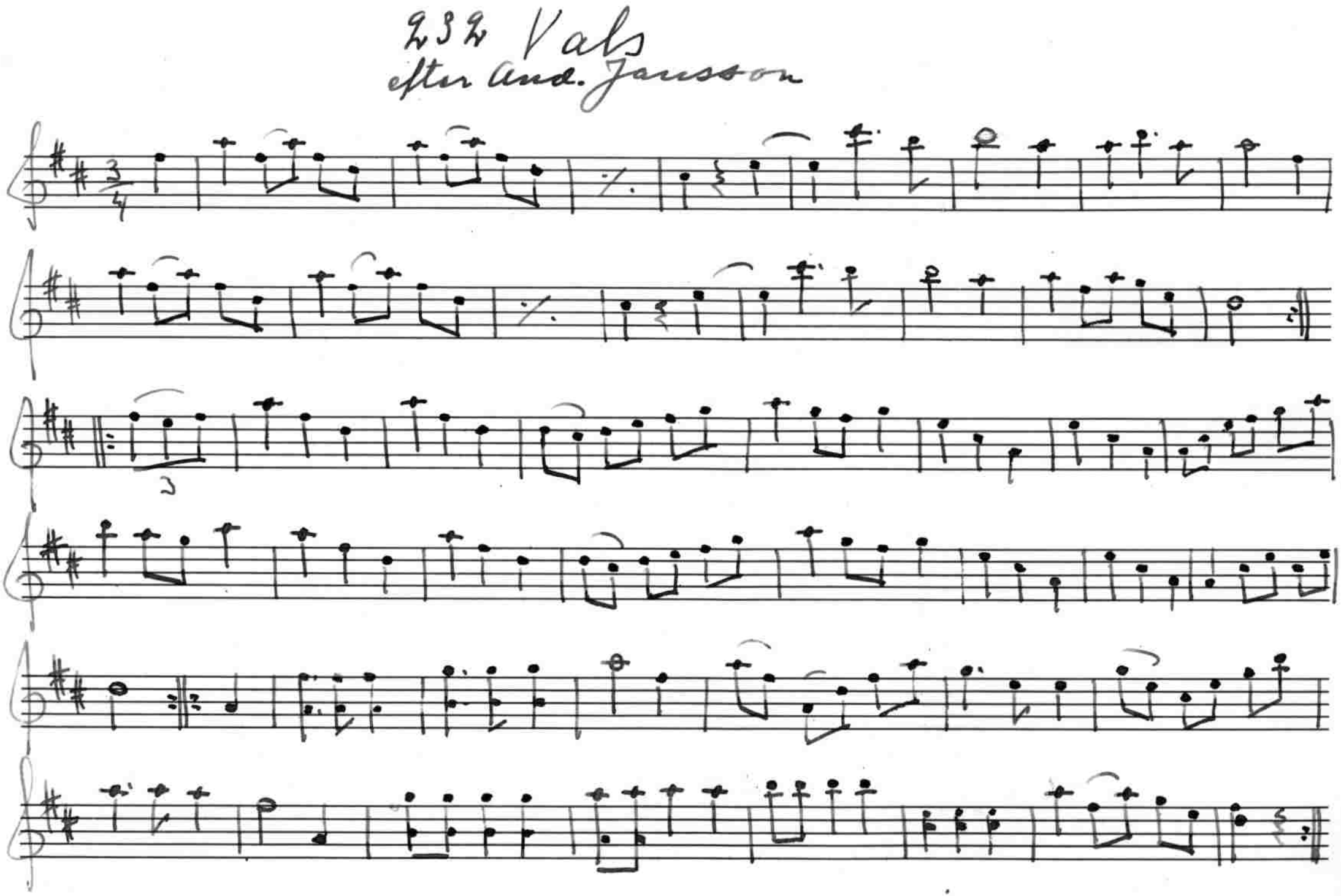
232 Vals
efter And. Jansson

233 Vals

efter And. Jansson

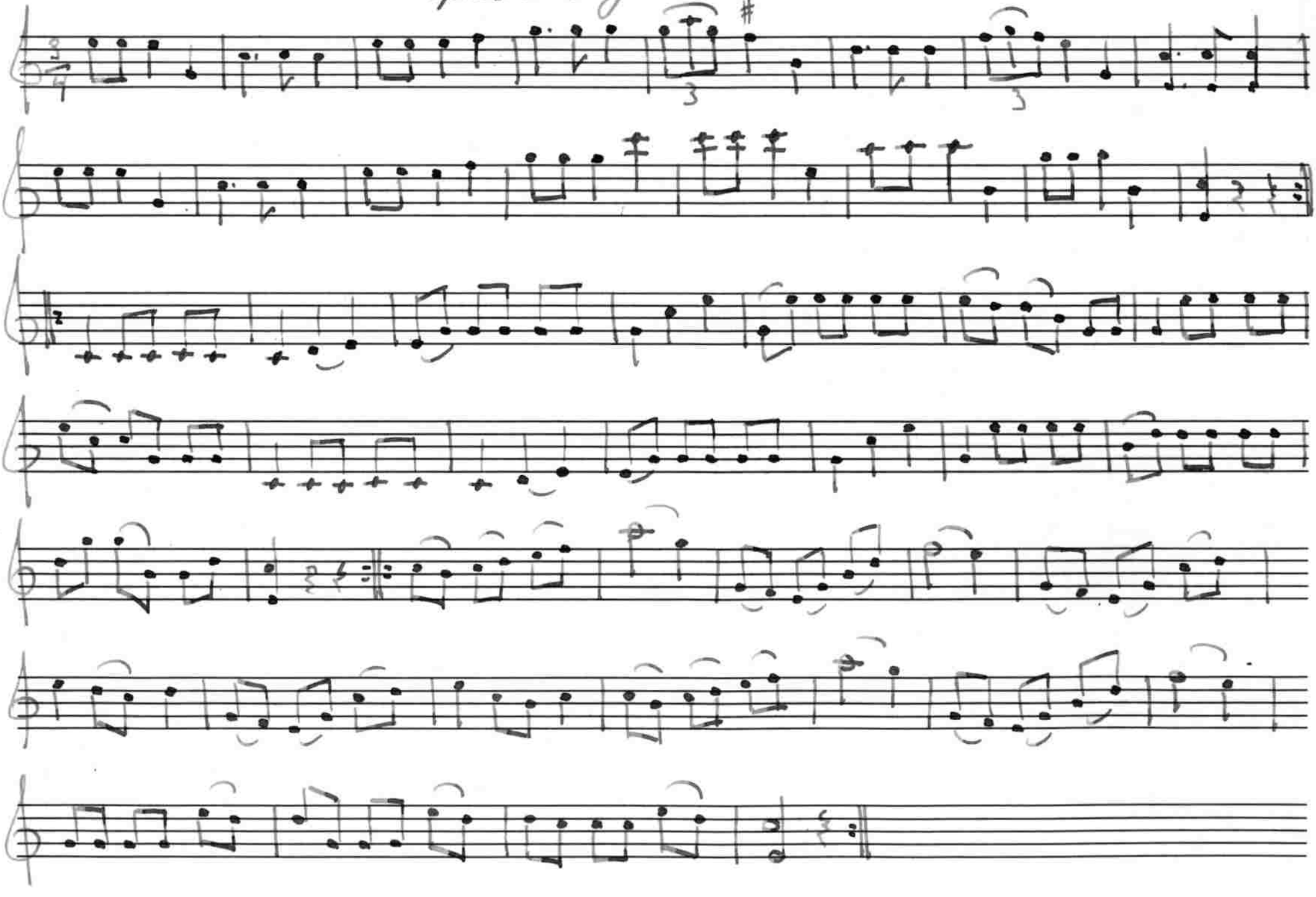

234a Polska

kompa. av Andersson

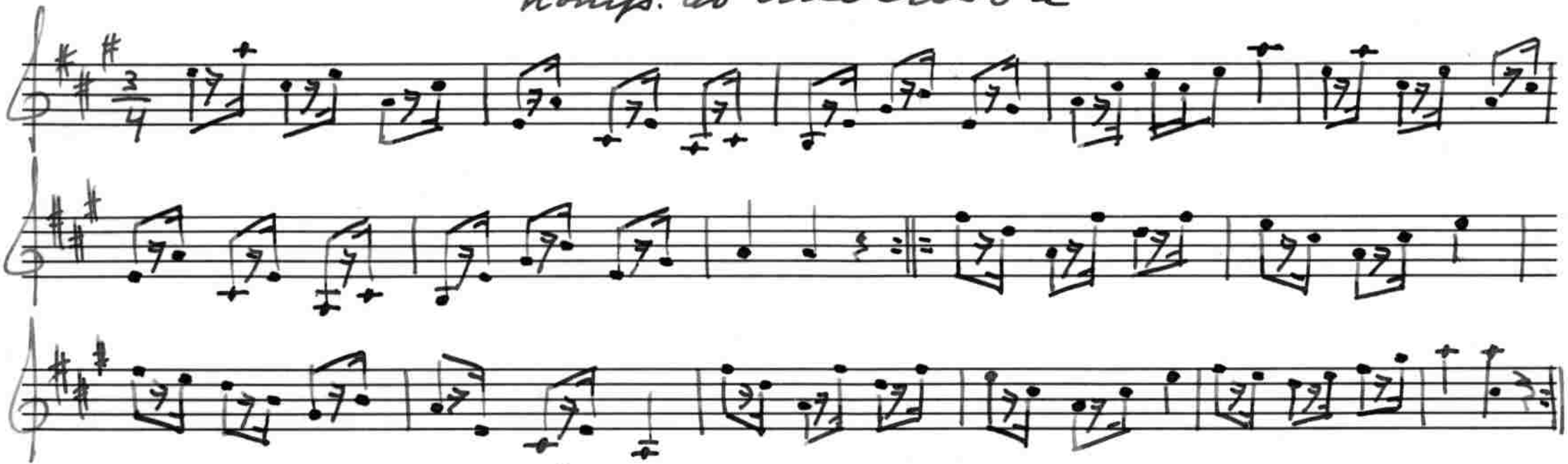

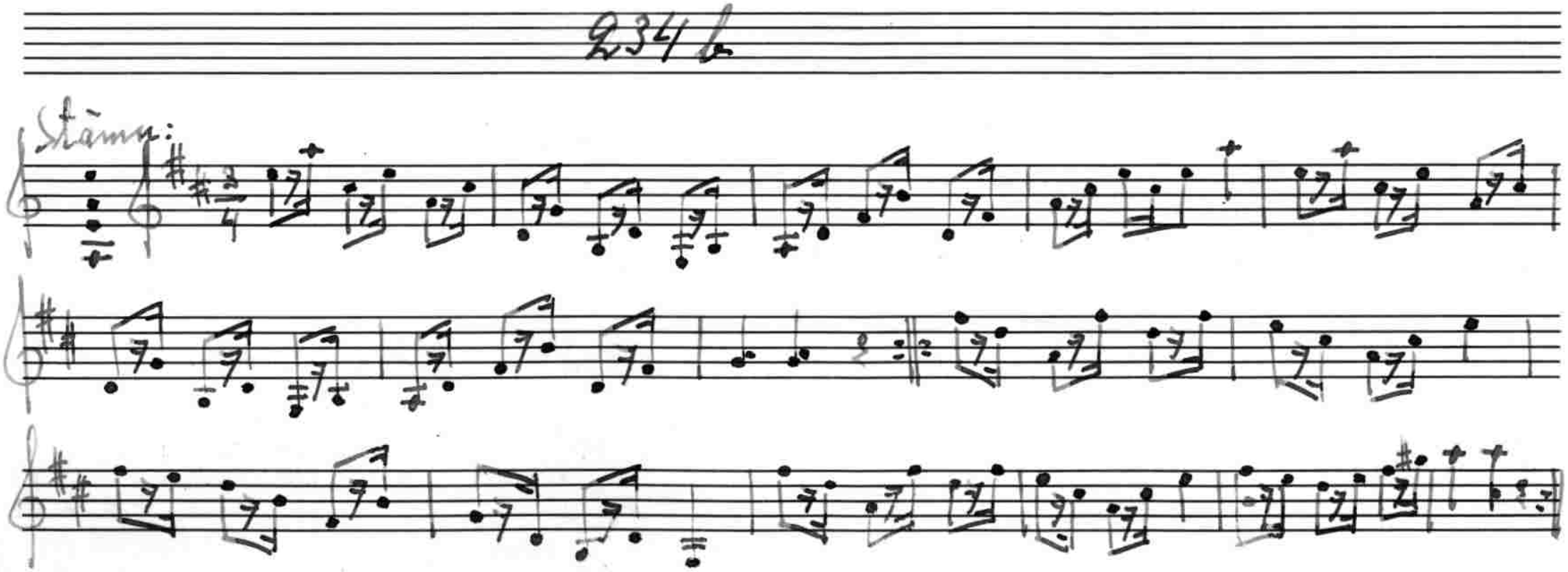
234 b.
Stämma:

235 Brudmarsch

Komp. av Andersson år 1926

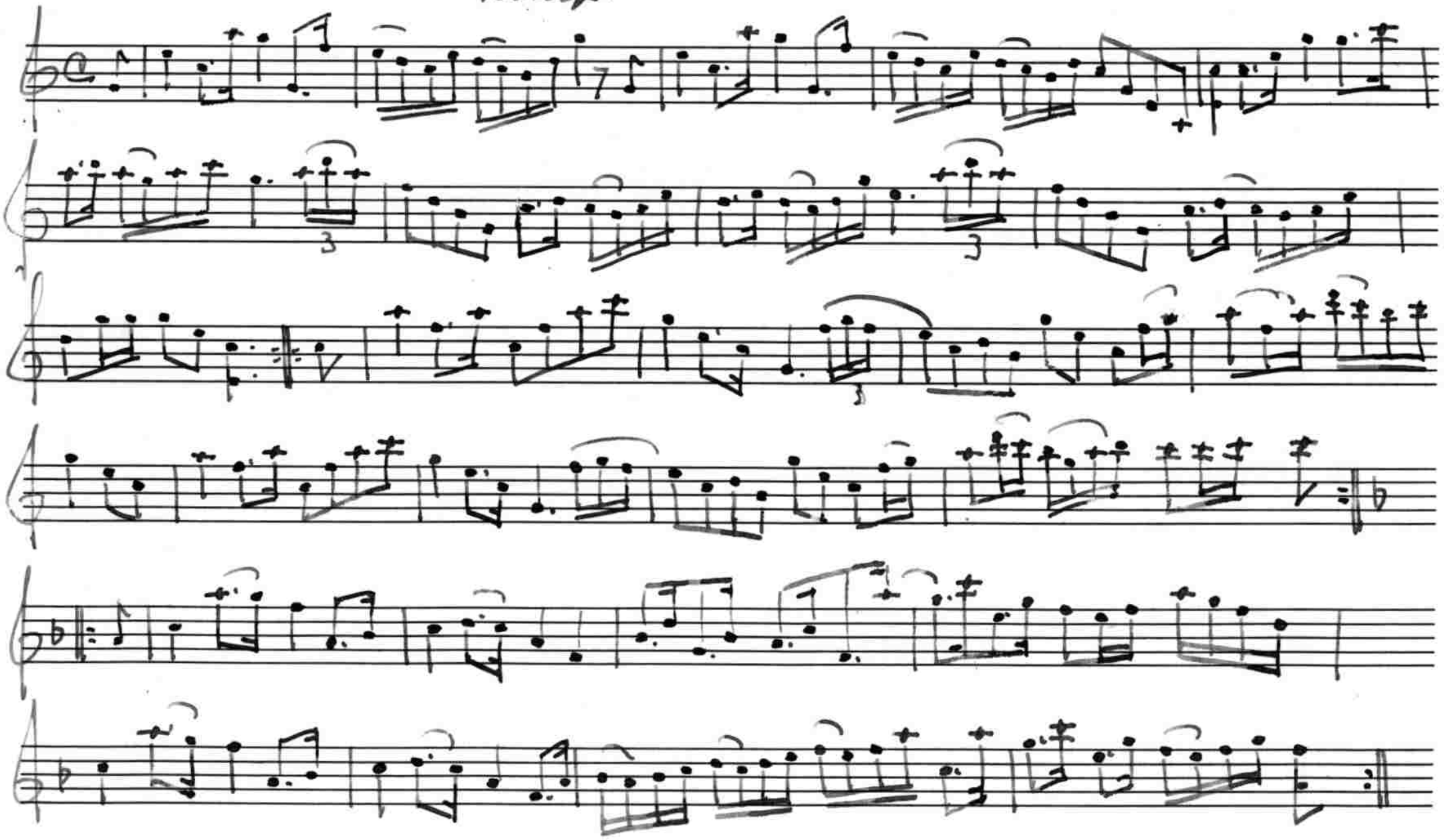

236 Vals

Komp. av Andersson år 1931

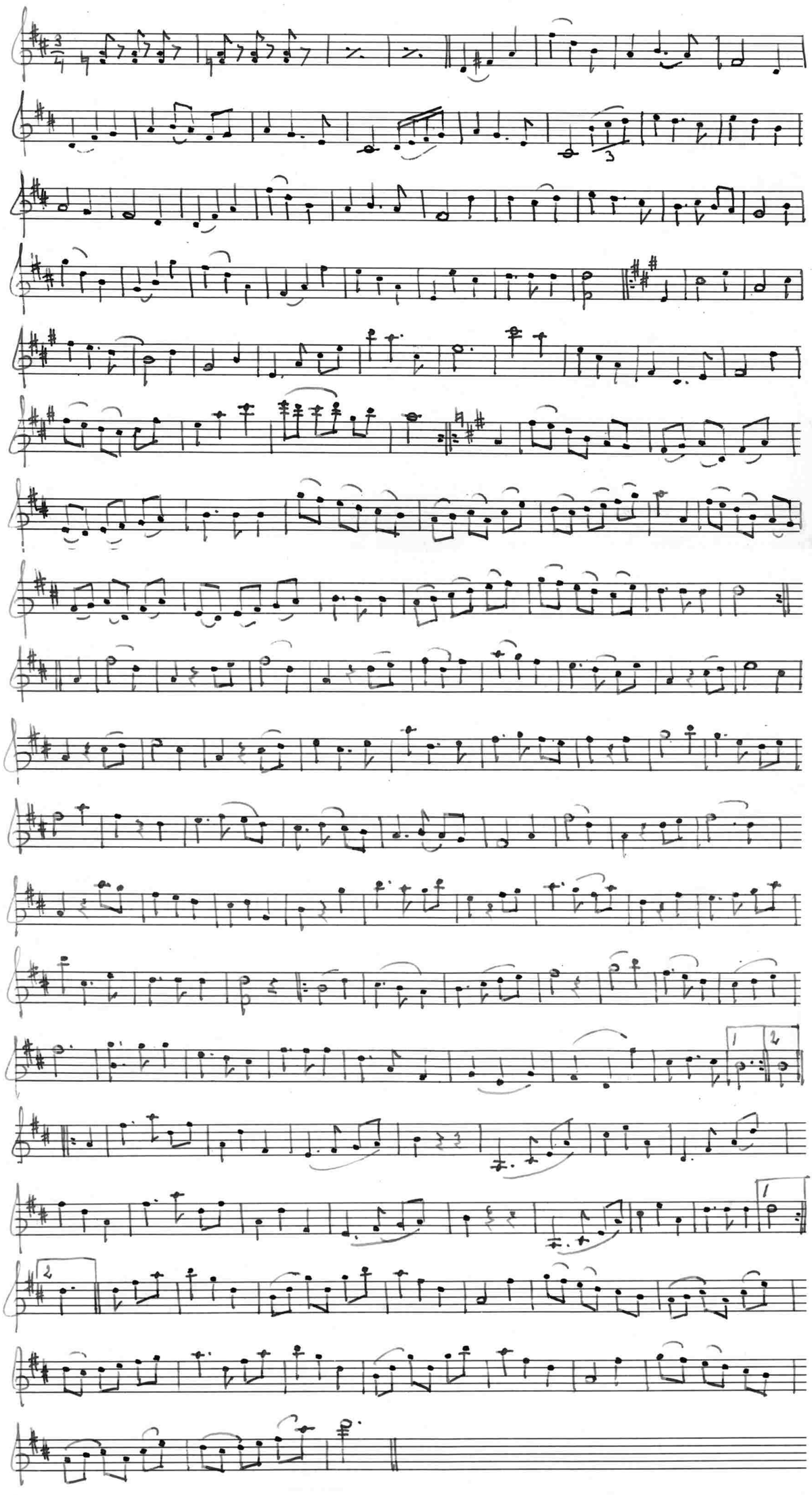

Valsen skall skildra ett julkalas på landet. De olika repriserna skola, enligt Andersson, betecknas med följande rubriker: Introduktionen återger bjällerklang vid gästernas ankomst. I. repr. Gästerna välkomnas. 2. Vid kaffebordet. 3. Dansen i full gång. 4. Festligt dukade julbordet. 5. Efter förtäringen. 6. Färdknäppen kringbjudes. 7. Hemfärden.

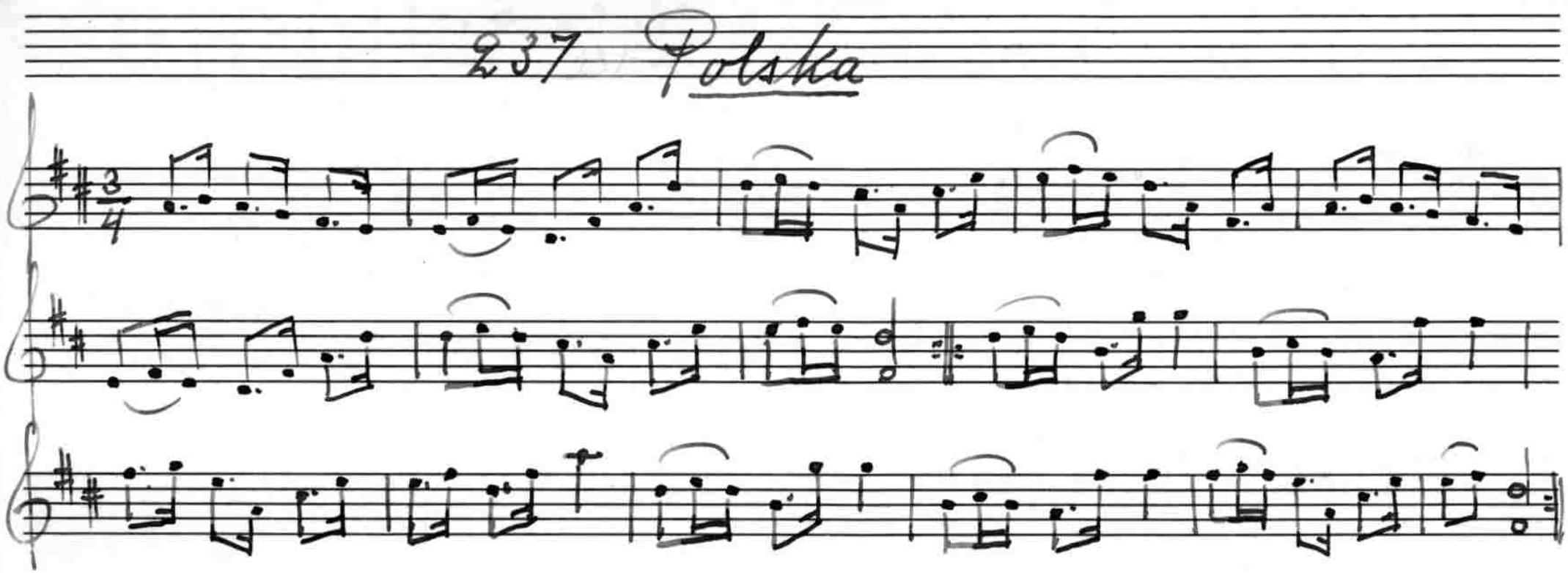

Polskan spelades av en gammal, nu avliden, spelman i Strängnäs vid namn Karl Gustaf Sjögren.

Efterföljande fyra melodier äro avskrifter ur en Gustaf Andersson tillhörig notbok som förut ägts av klockare Björkström.

238 Kadrilj
efter Björkström

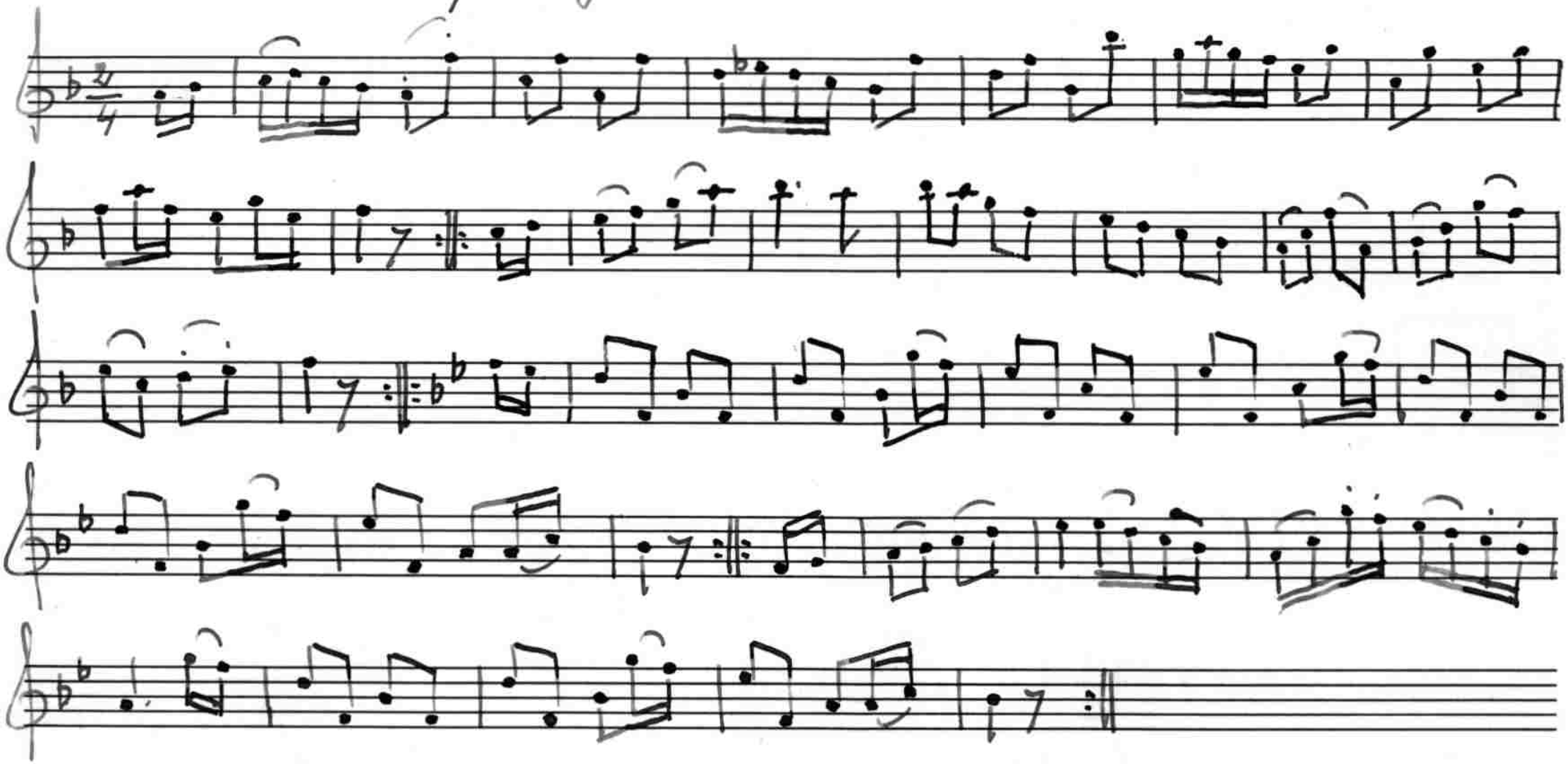

239 Kadrilj

Ofter Björkström

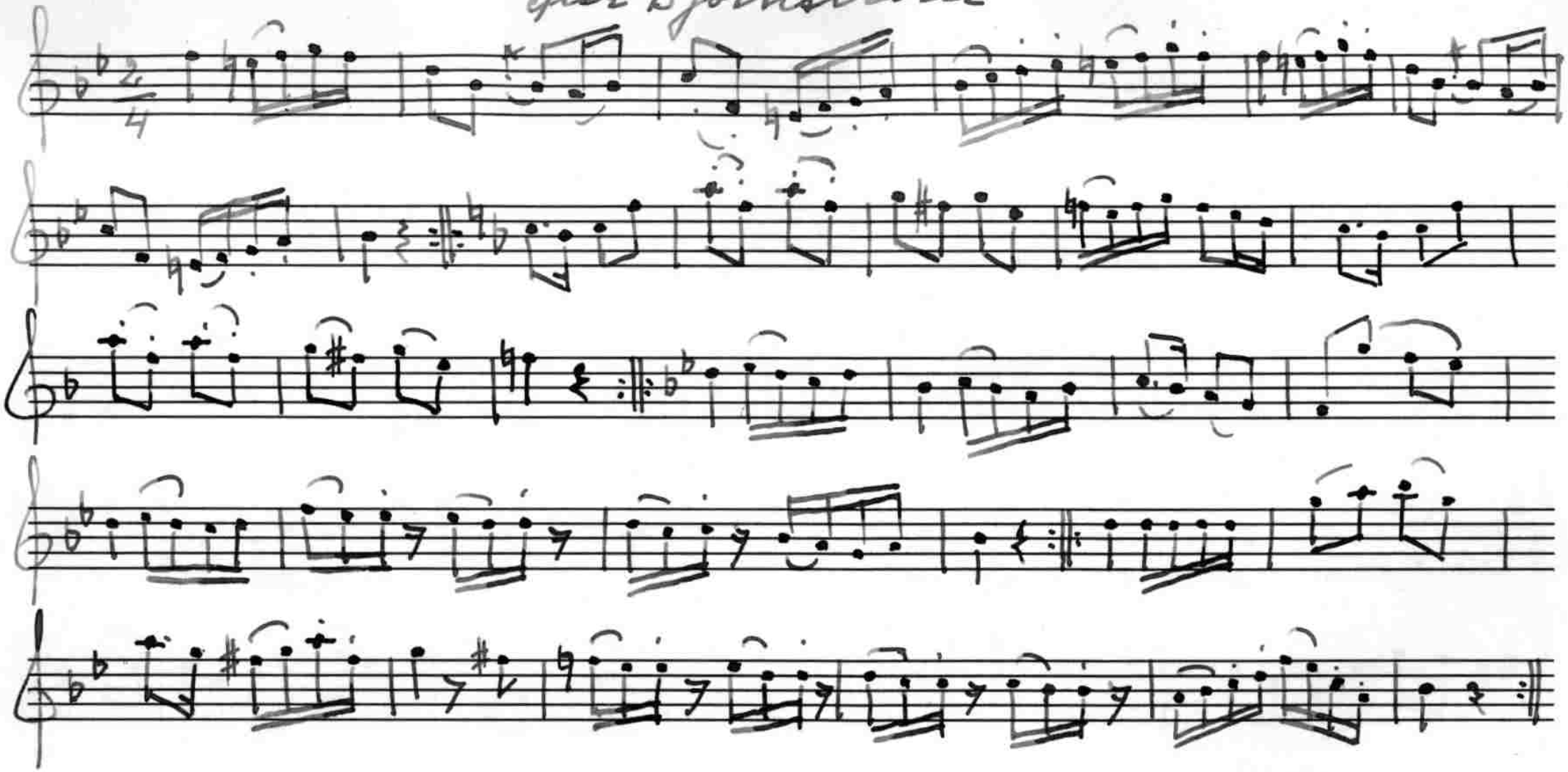

2,40 Anglais
efter Björkström

241 Marsch

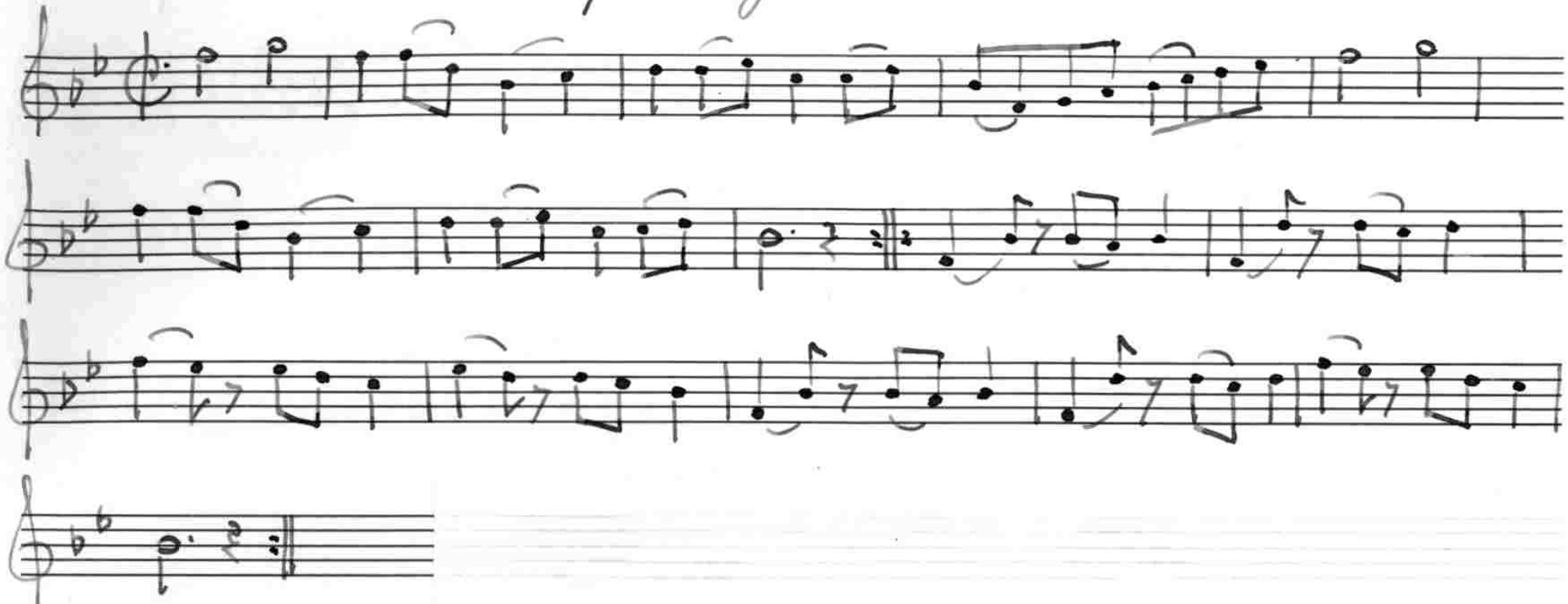

Linus Vitalis Karlsson

Sundby, Strängnäs

Överskötaren vid Sundby sjukhus Linus Vitalis Karlsson är född den 6 juli 1885 i Kovesta kvarn, Hyltinge socken. Han började spela fiol vid tio års ålder och lärde sig så småningom genom självstudium att läsa noter. Sina musikaliska anlag torde han ha ärft från mödernesidan, ty morfadern, soldaten Johan Edvard Lindgren var fiolspelman. Då Karlsson var ett år gammal flyttade föräldrarna till Gryts socken där det fanns gott om spelmän, från vilka Karlsson torde ha rönt inflytande. De mest framstående av dessa voro, enligt Karlsson, skomakaren Magnus Rydberg, lantbrukaren Eriksson, färgare Vahlström i Gryt, vanligen kallad 'Färgaren'; inflyttad från Dunkers församling och död sedan länge, vidare byggnadssnickaren Björklund, en mycket anlitad spelman, Axel Höglund på Överby gård, Hultinge, vilken stödde fiolen mot knät när han spelade, samt förre regementsmusikern Holtz i Björnlunda, vilken senare Karlsson betecknade som den främste av dem alla och den bäste fiolist han i sin ungdom hört. Holtz spelade "både gammalt och nytt"

242 Visa

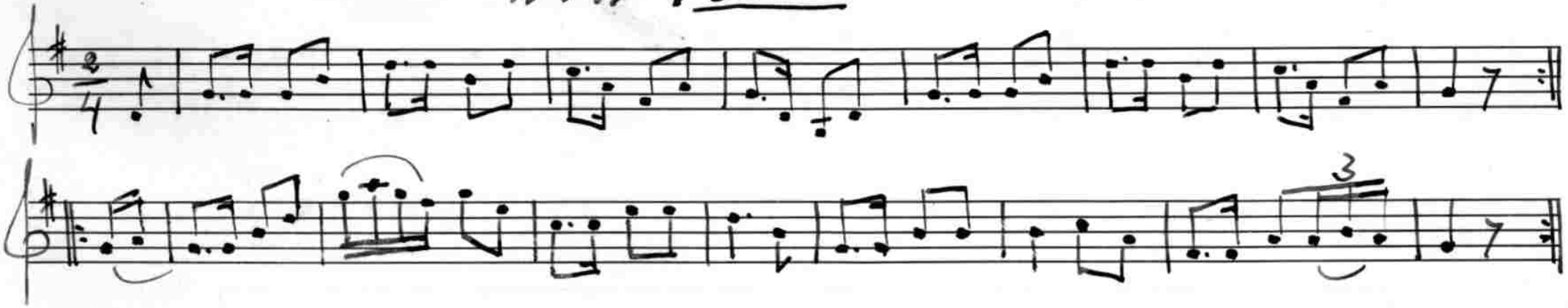

Text: "Den sextonde Juni, det var en uschli dag
då vi av sorgen träffas liksom av åskans slag;
Vår lilla kära Hanna från hemmet villas bort
i vilda ödemarken, och det så fort, så fort".

Karlson hörde visan på 1890-talet.

243 Polska

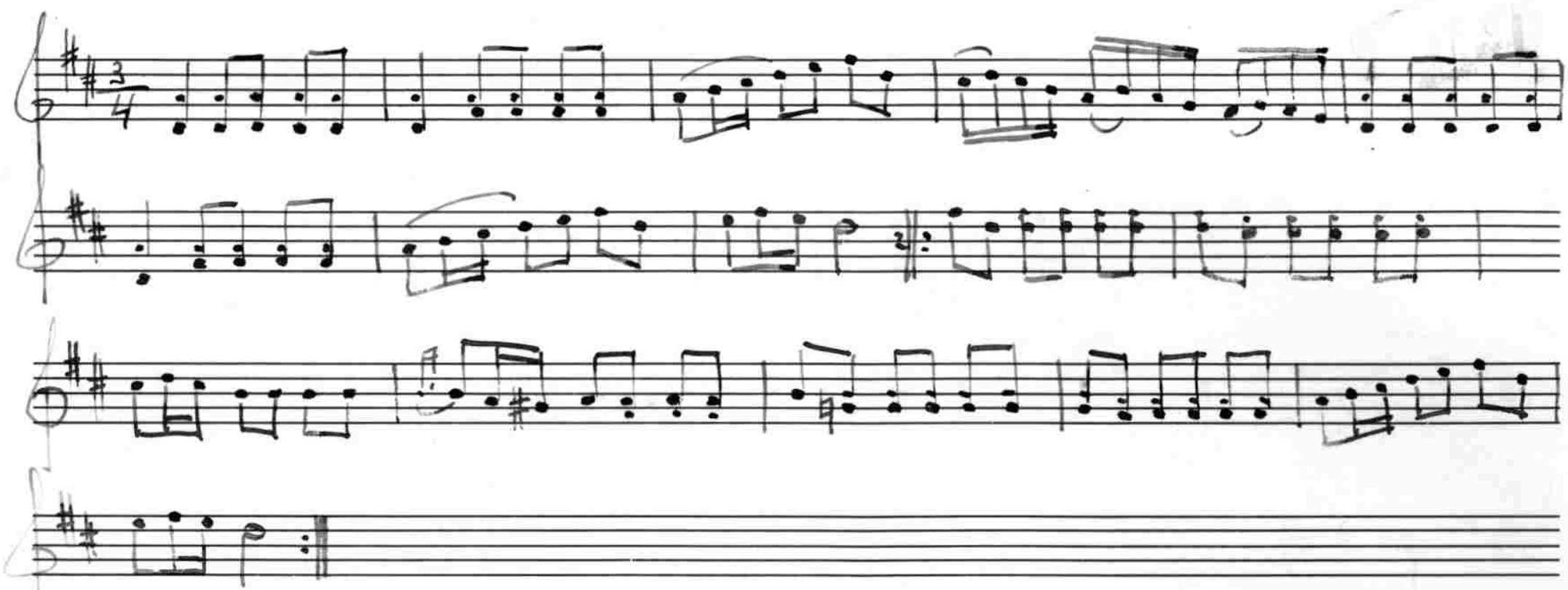

Karlsson har hört melodien i norra Sörmland när han var barn.

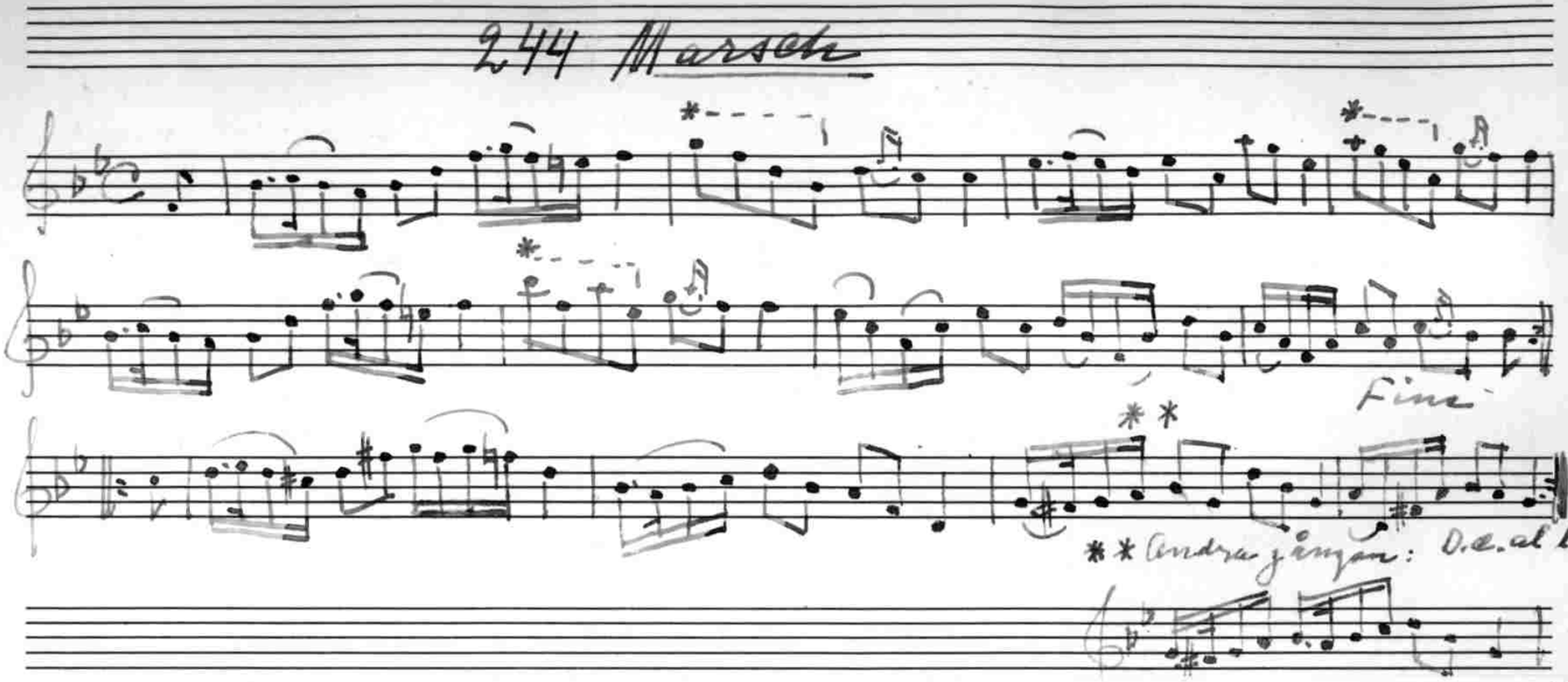

* När första reprisen spelades da capo togos dessa taktdelar pizzikato.

Karlsson har komponerat marschen år 1935, till sin dotters bröllop.

245 Visa.

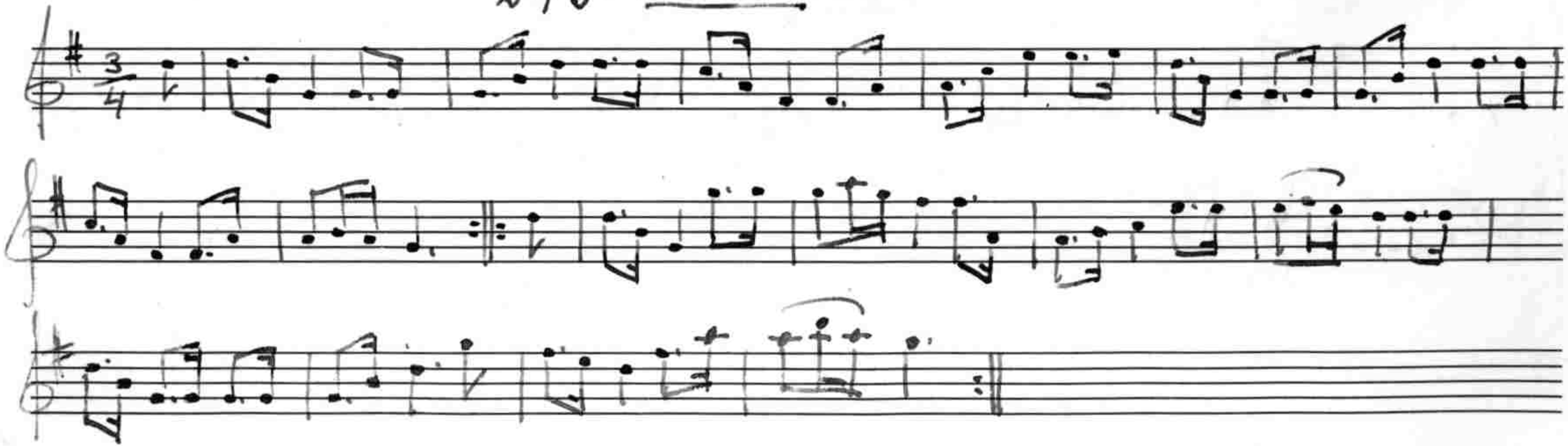

Låten, som egentligen är en polska, gick under namnet 'Sjösavisan'. En bruksbokhållare vid Sjösa har gjort visan om en lagårdspiga som smittat ner honom.

Av texten kunde Karlsson endast påminna sig andra versen.

Erik Vilhelm Fågelin

Strängnäs

Erik Vilhelm Fågelin, bosatt på ålderdomshemmet i Strängnäs, är född 1848 i Solö, Fogdö socken. Han har aldrig gått i skola men lärde sig läsa av farmodern. Vid elva års ålder började han spela fiol för fadern, lantbrukaren Jonas Fågelin i Solö, född 1818, vilken i sin ordning inhämtat sina kunskaper i fiolspelet av sin fader, Lars Jonsson i Hällby, Fogdö socken, som var född 1795.

Fågelin har i ungdomen spelat till dans. Han har en egendomlig fingersättning, i det han tar c- på alten, respektive f- på tenoren o.s.v. med första fingret.

Av äldre spelmän kände Fågelin endast till en klarinettist i Länna, vilkens namn han numera glömt bort.

246 Polska

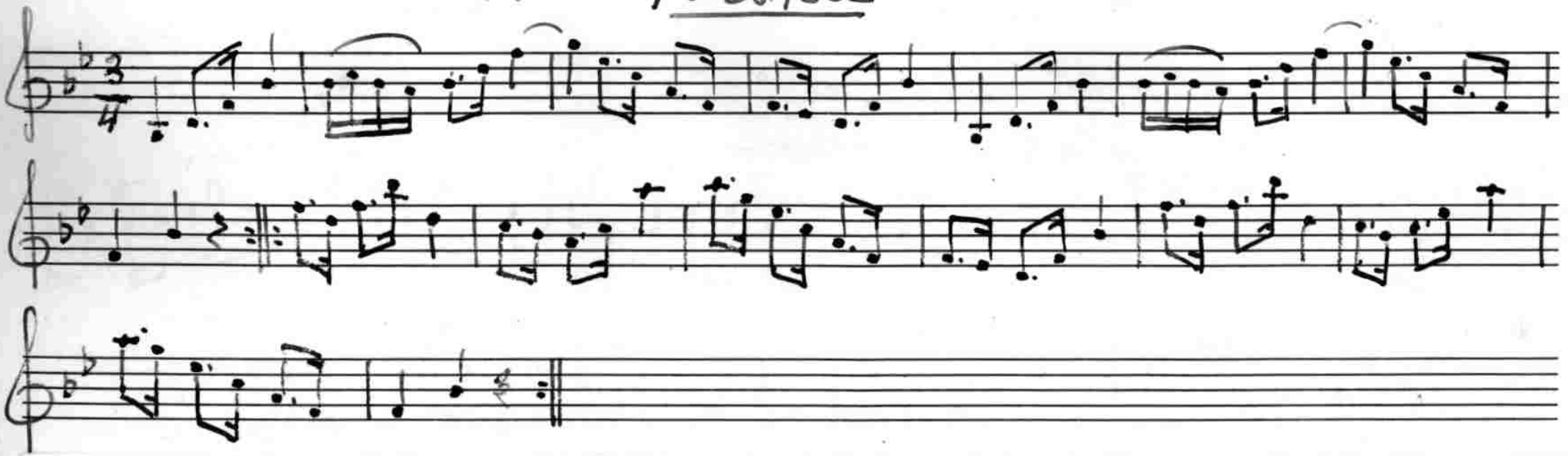

Polskan är mycket spridd i Sörmland och spelas av de flesta spelmännen.

Jfr Wester, n:r 42. Se anmärkningen där.

247 Marsch

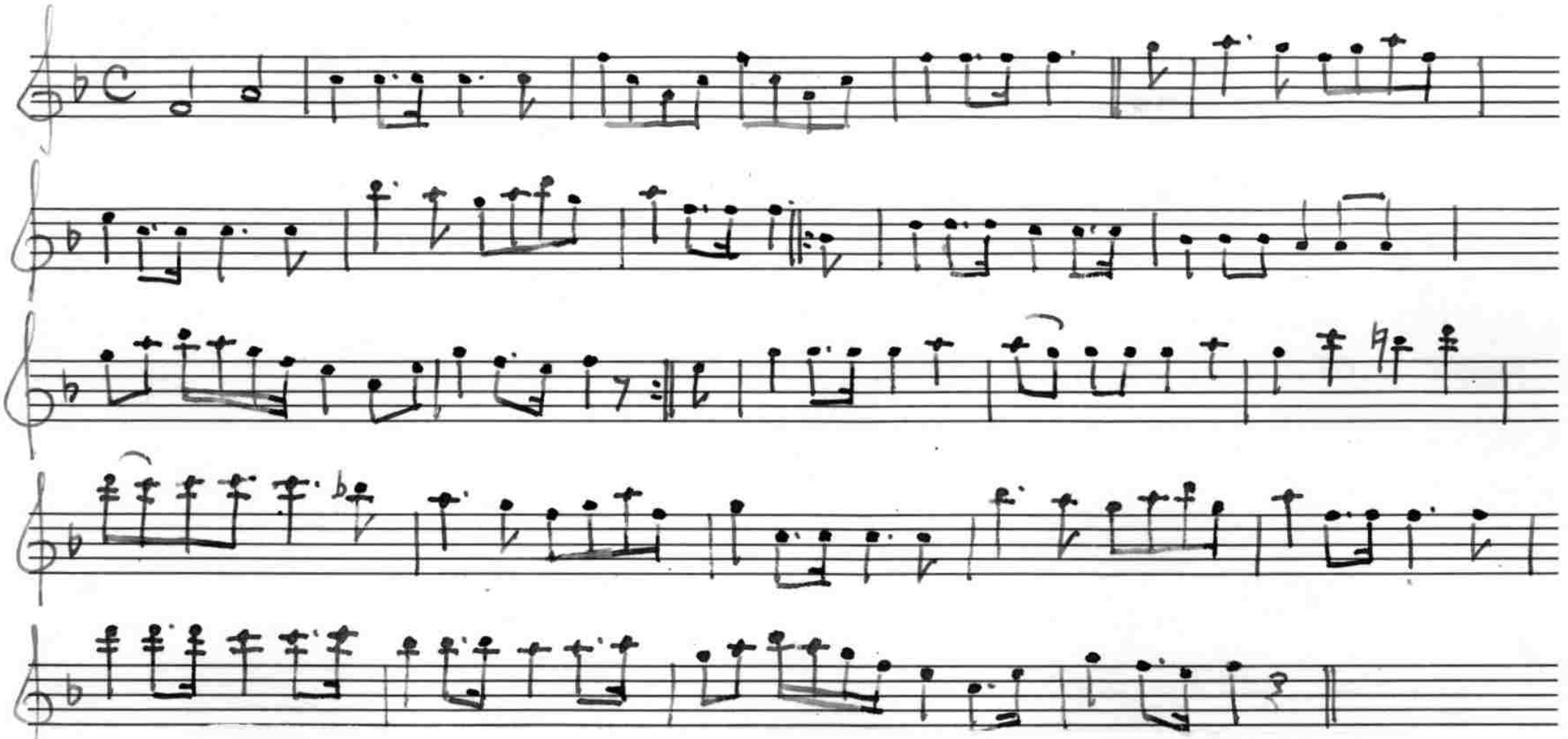

Fågelin hade lärt marschen av en bonde i Toresund.

Jfr Karl Edvard Karlsson, n:r 173. Se anmärkningen där.